

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Beredskap

**Velkommen til
konferanse**

Nina Myklebust

Fung. leder

Senteret for et aldersvennlig Norge

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Beredskap

**Velkommen til
konferanse**

Olav Sæbø

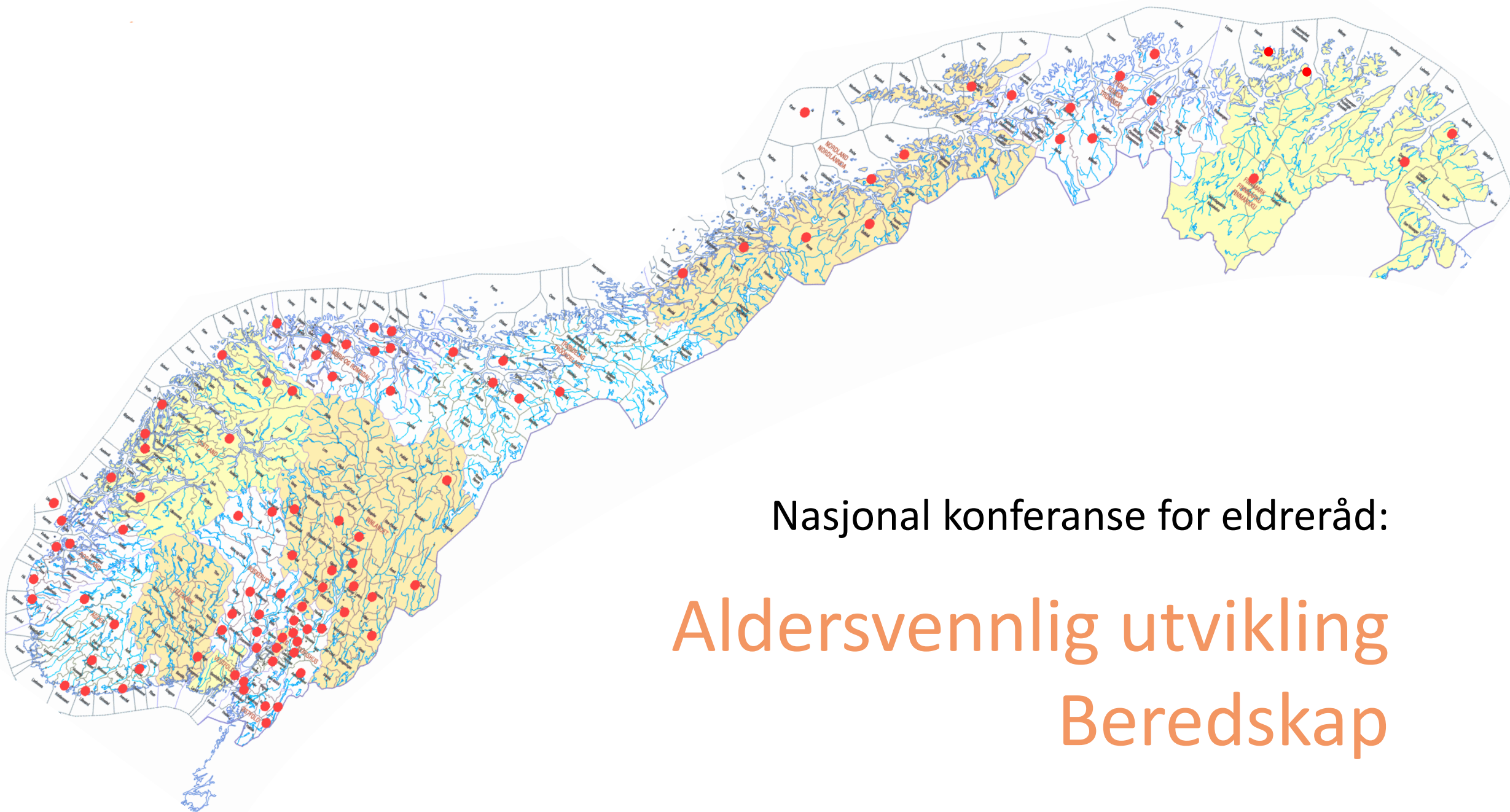
Rådgiver

Senteret for et aldersvennlig Norge

Praktisk info

- Toalett
- Nødutgang
- Gruppeinnsjekk
 - Konvolutter med nøkkel på bord i gangen kl. 17
 - Opphold inkludert. Evt. ekstra dekkes individuelt.

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling
Beredskap

Aldersvennlig utvikling

Agenda

- Oppfatninger om eldrerådenes rolle i kommunene
- Kommuneeksempler
- Kullingane - en modell for medvirkning og innbyggerdialog
- Aldersvennlig – verktøy og løsninger
- Leva Jessheim Park, mer enn et sted å bo
- Kommuneeksempler
- Trygghetsvandring
- Aldersvennlig sett fra Pensjonistforbundet
- Hvordan planlegge for et godt liv hele livet?

**Oppfatninger om
eldrerådernes
rolle i
kommunene**

Øystein H.S. Moen

Daglig leder

Norgesbarometeret

Oppfatninger om eldrerådernes rolle i kommunene

Eldrerådskonferansen 2025

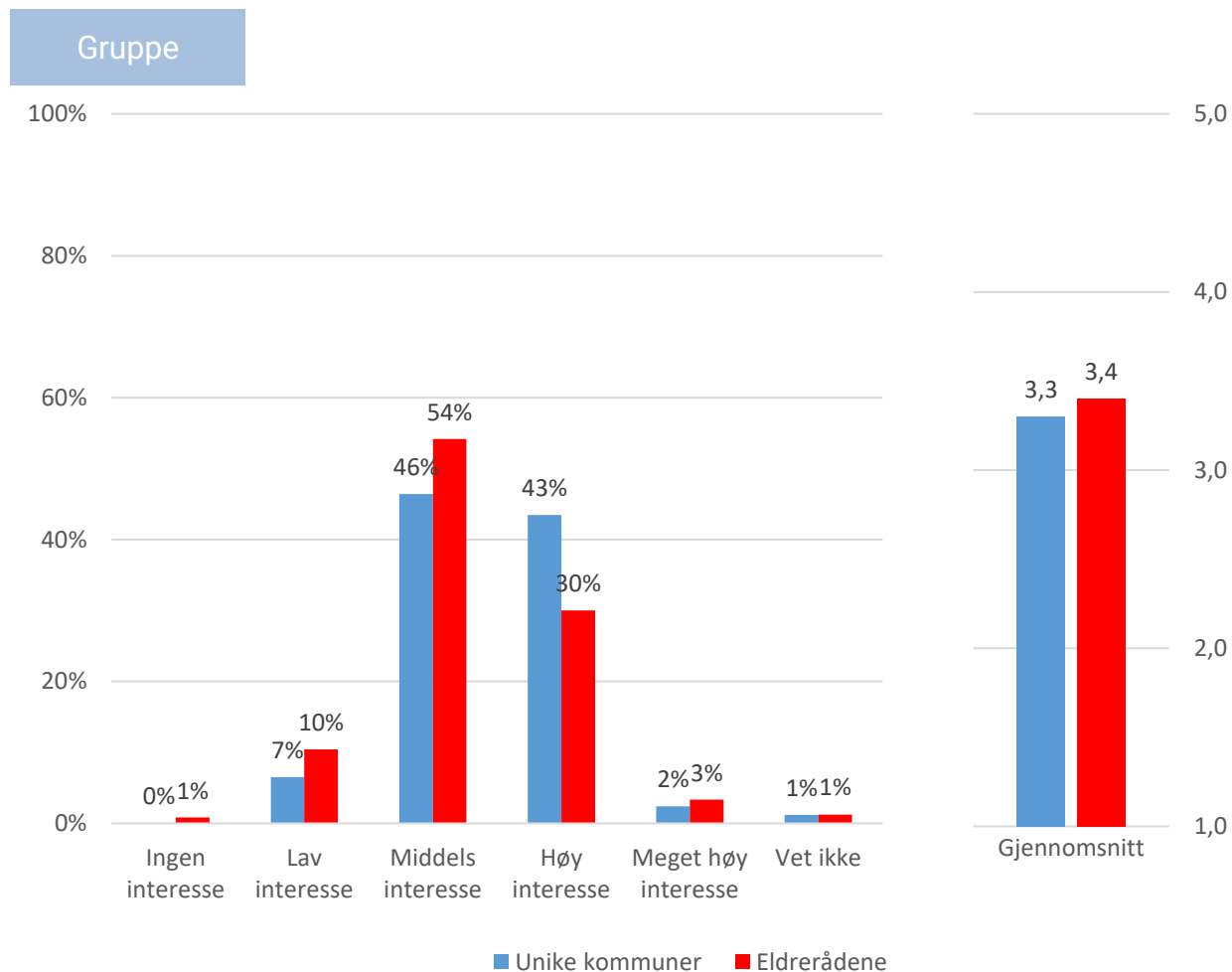

Litt om undersøkelsene...

- Kommunedirektører, ordførere, varaordførere og ledere i eldreråd.
- 170 unike kommuner har svart og 240 eldreråd fra kommuner og bydeler har svart
- Undersøkelsen er gjennomført i september
- Drøyt halvparten av lederne i eldrerådene som har svart har sittet i 2 perioder eller mer.

Hvordan opplever dere at interessen for å sitte i eldrerådet er i deres kommune?

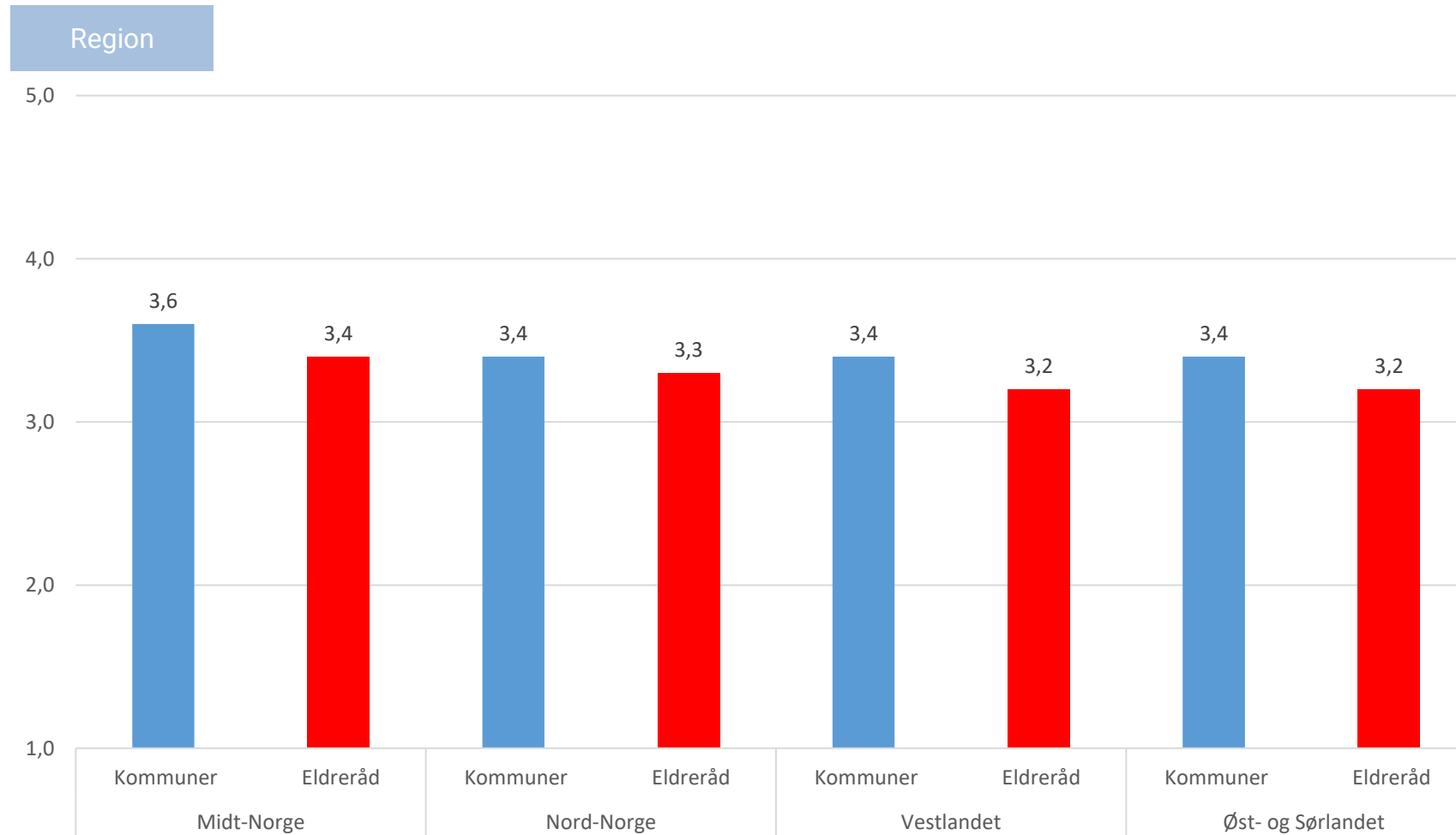

- Ett stort flertall mener at interessen er fra middelshøy og oppover
- Kommunene svarer høy i noe større grad enn eldrerådene

Har geografi noe å si?

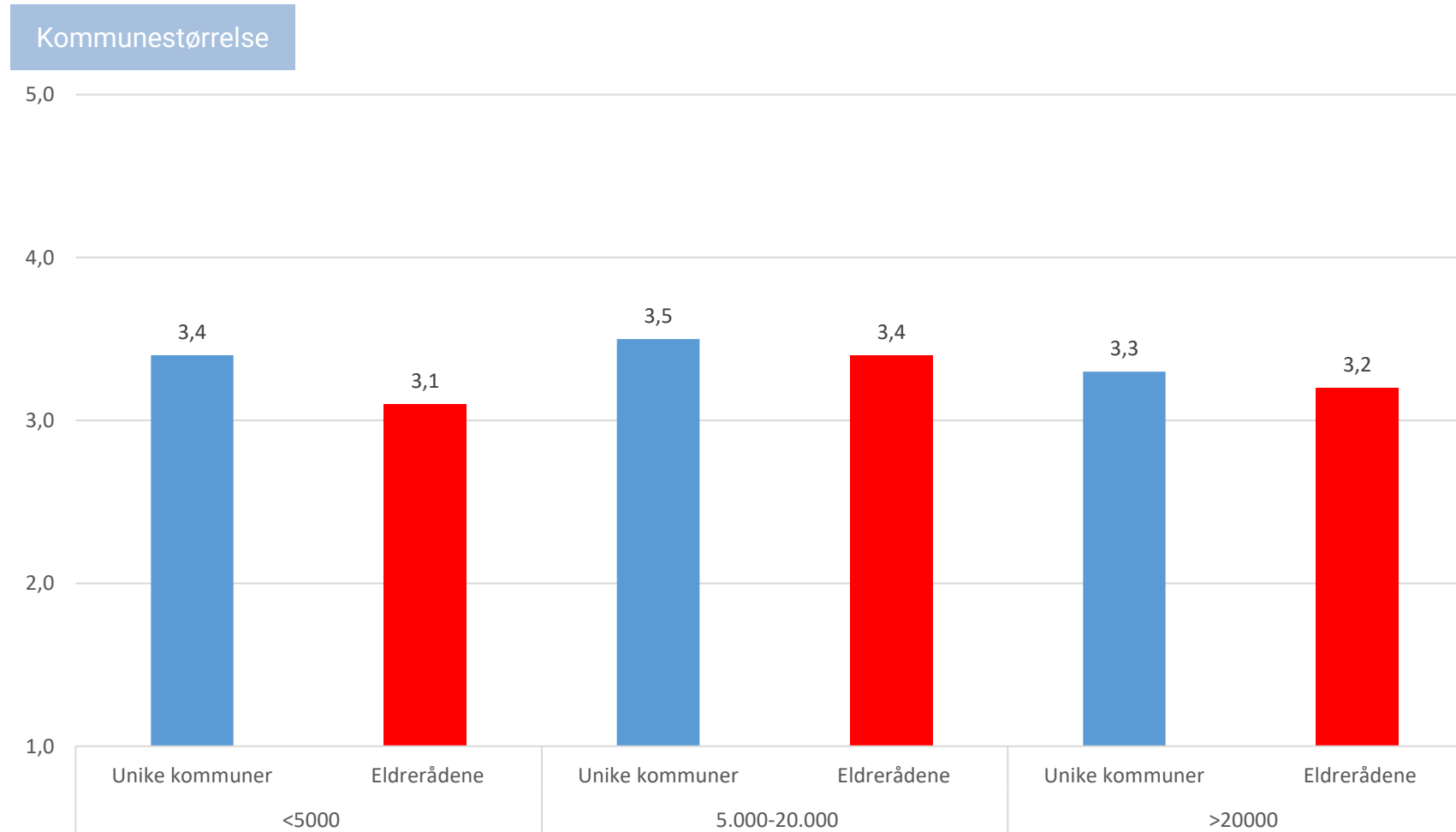
Hvordan opplever dere at interessen for å sitte i eldrerådet er i deres kommune?

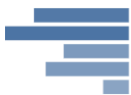
Har kommunestørrelse noe å si?

Hvordan opplever dere at interessen for å sitte i eldrerådet er i deres kommune?

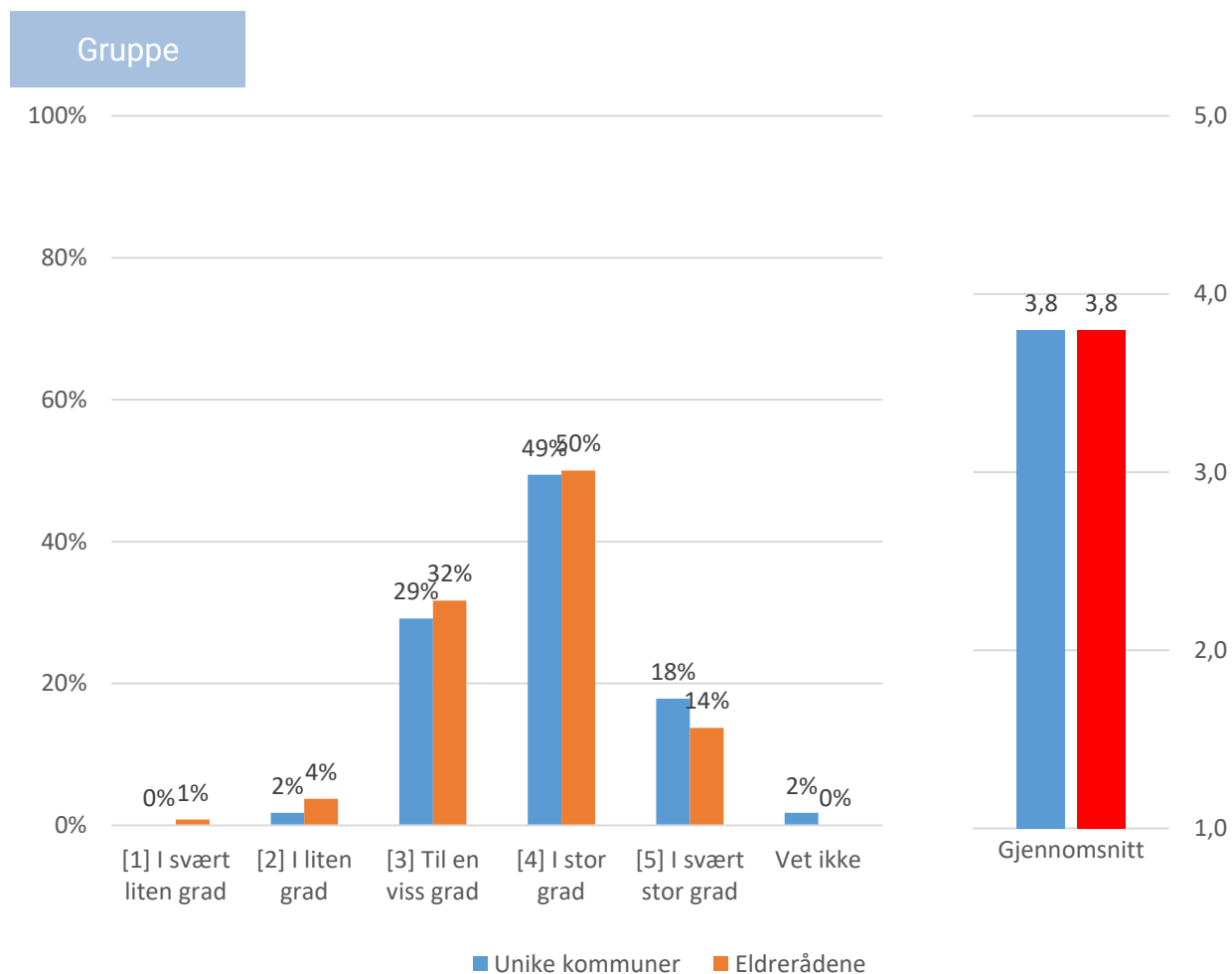

Er eldrerådet riktig sammensatt for at det skal fungere etter intensjonen om å ivareta eldre sine interesser og behov i politiske beslutningsprosesser?

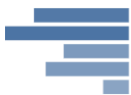
Er eldrerådet riktig sammensatt for at det skal fungere etter intensjonen om å ivareta eldre sine interesser og behov i politiske beslutningsprosesser?

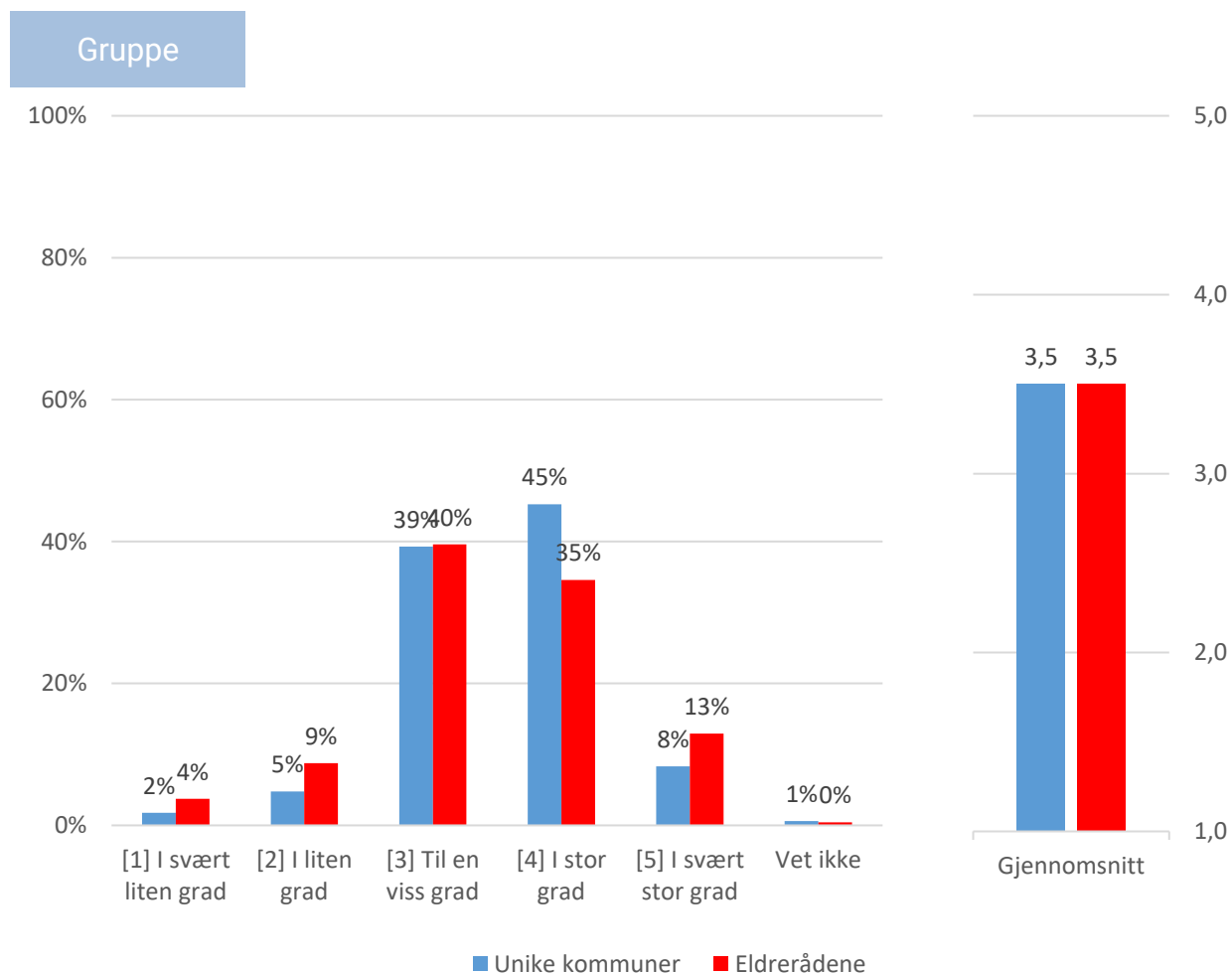
- Cirka halvparten i begge grupper svarer at de i stor grad fungerer etter intensjonen
- Kommunene mener i størst grad at det fungerer etter intensjonen i små kommuner, mens eldrerådene mener at det fungerer best i større kommuner

Hvor tett samarbeider kommunens ledelse
med eldrerådene?

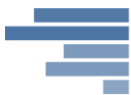
Hvor tett samarbeider kommunens ledelse med eldrerådene?

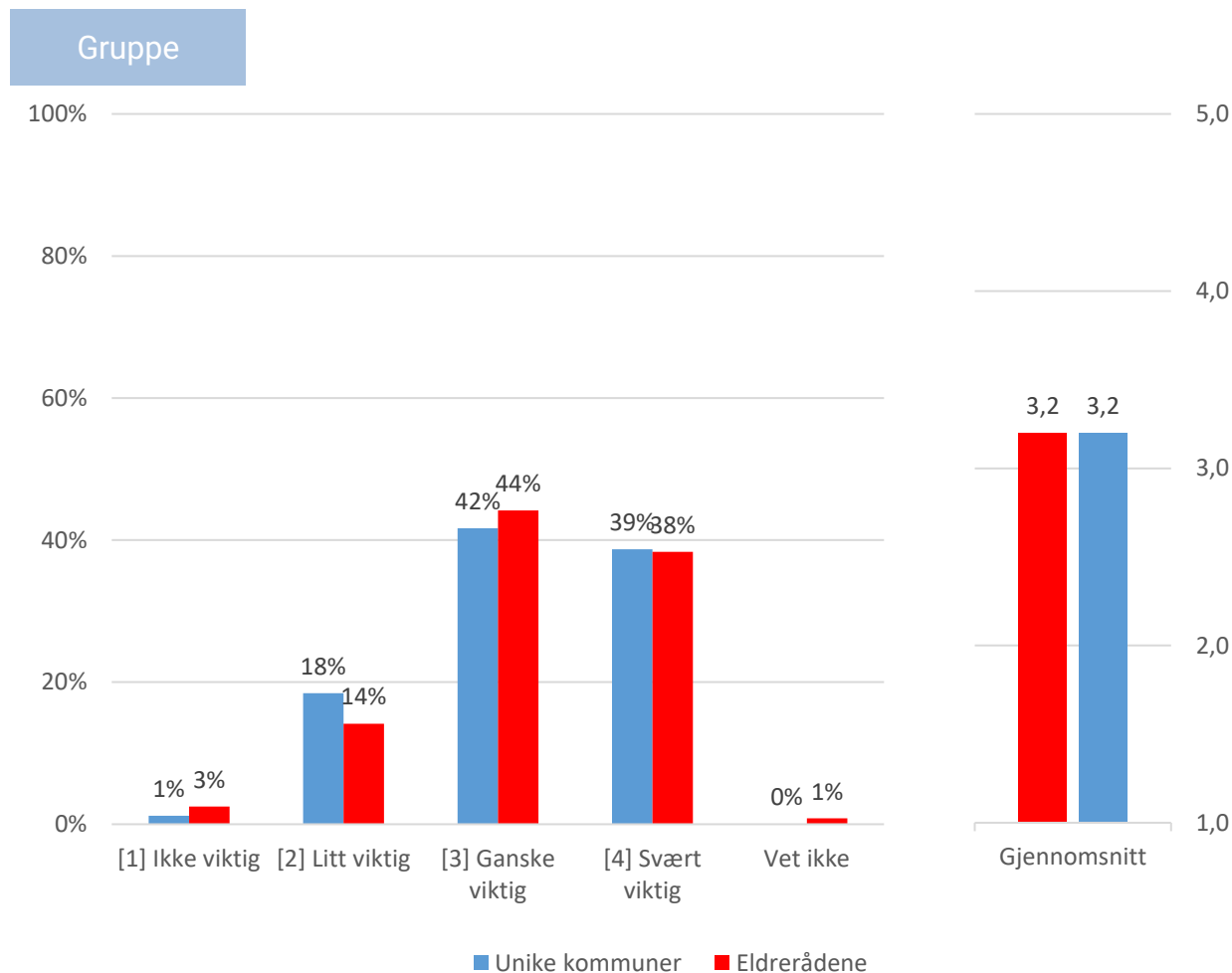
- De fleste svarer midt på skalaen
- Litt over halvparten av kommunene svarer i stor grad eller i svært stor grad, blant eldrerådene er tallet litt under halvparten som svarer dette
- Samarbeidet ser ut til å være best blant kommuner på Vestlandet

Hvor viktig er eldrerådet i arbeidet med å utvikle kommunen på en god måte?

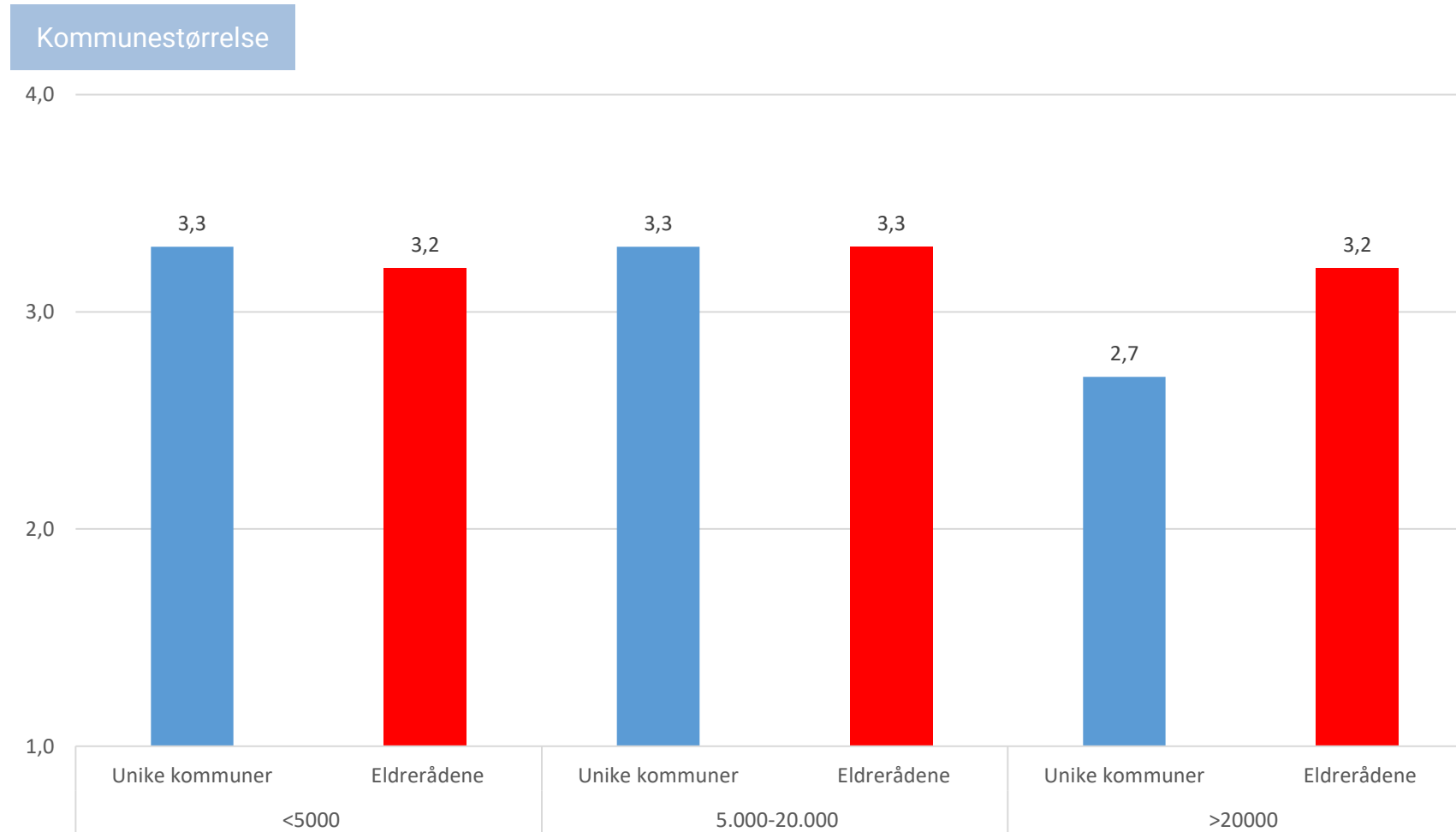
Hvor viktig er eldrerådet i arbeidet med å utvikle kommunen på en god måte?

- Her er kommunene og eldrerådene samstemte, over 80 % svarer ganske eller svært viktig
- De største kommunene mener i større grad at eldrerådene er mindre viktig i utviklingen av kommunen, enn i de små- og mellomstore kommunene

Hvor viktig er eldrerådet i arbeidet med å utvikle kommunen på en god måte?

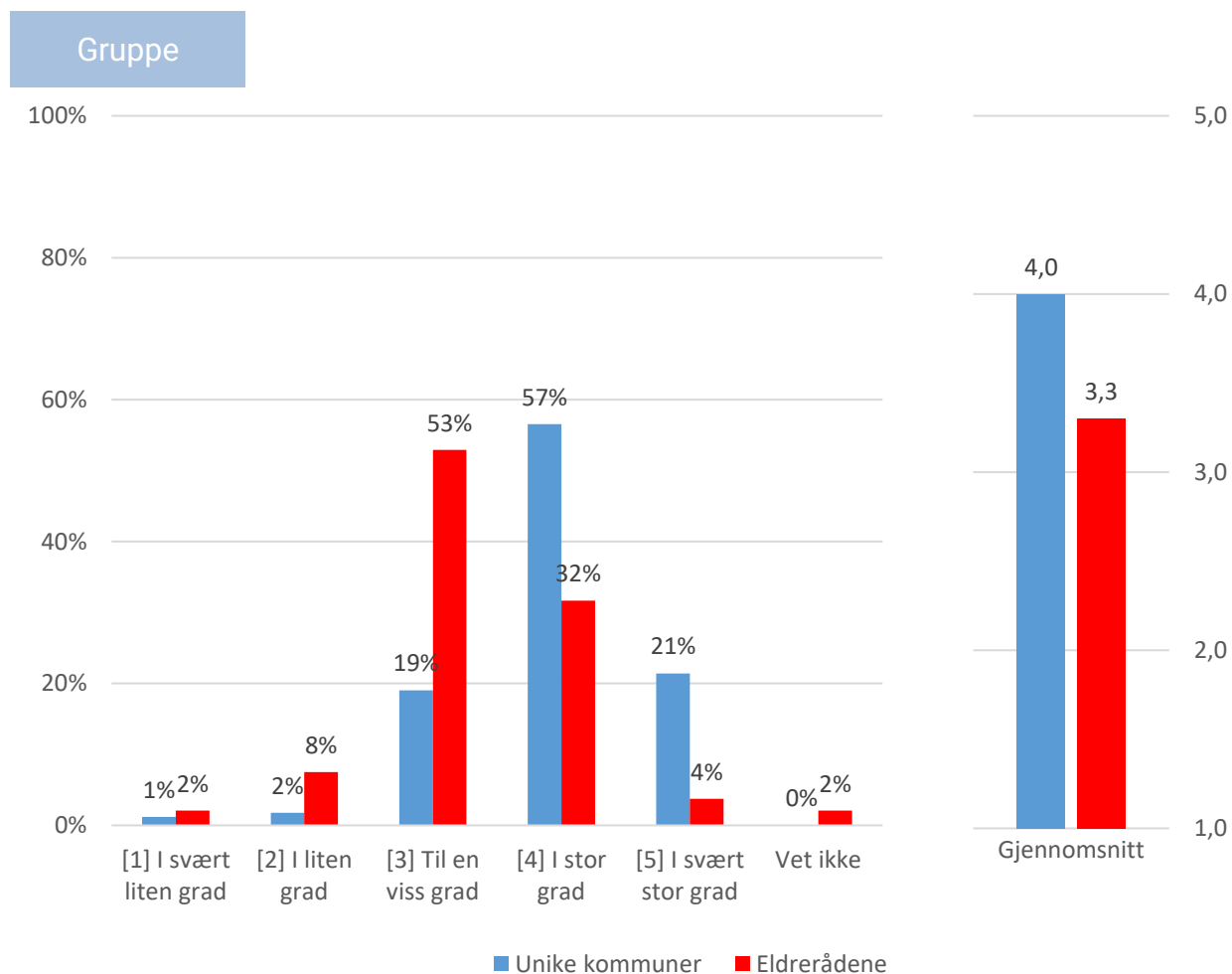

I hvilken grad vektlegger kommunen
aldersvennlighet i planverket sitt?

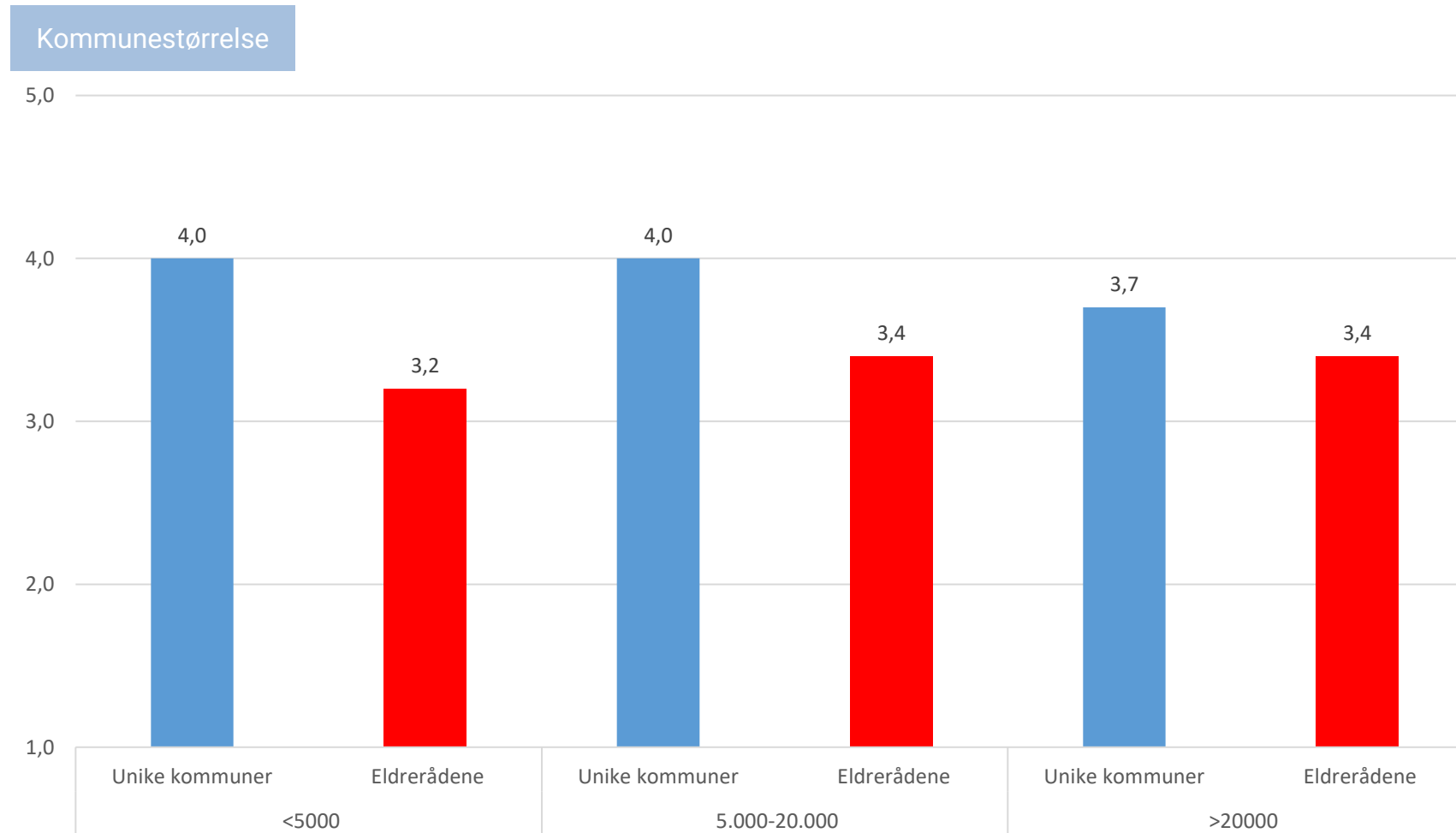
I hvilken grad vektlegger kommunen aldersvennlighet i planverket sitt?

- Her er det et sprik mellom kommunene og eldrerådene
- Kommunene svarer at de i stor grad vektlegger aldersvennlighet
- Eldrerådene er mer uenig i dette
- Eldrerådene i de minste kommunene mener i minst grad at dette vektlegges

I hvilken grad vektlegger kommunen aldersvennlighet i planverket sitt?

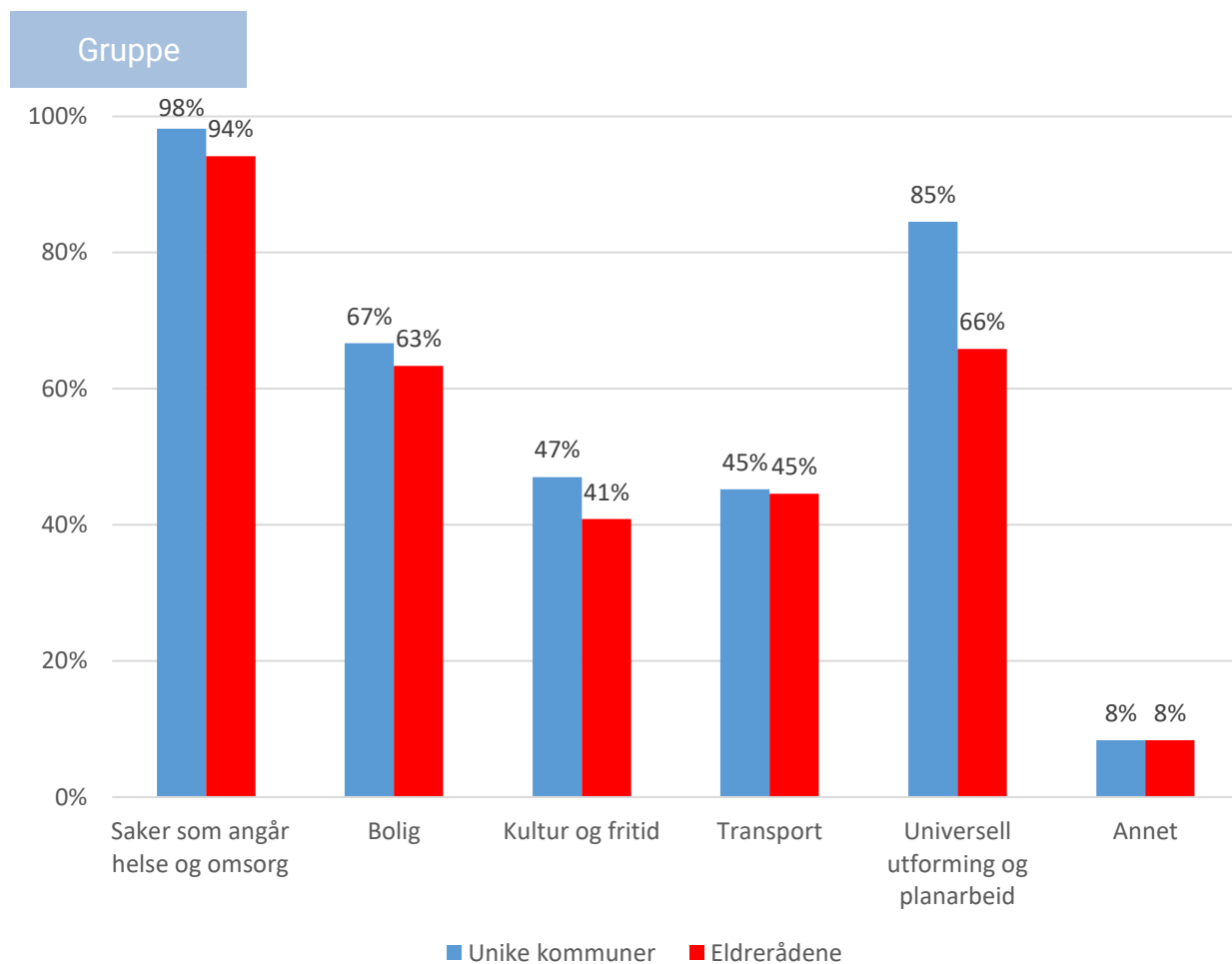

Hvilke saker involveres eldrerådet
hovedsakelig i?

Hvilke saker involveres eldrerådet hovedsakelig i? (Flere alternativer kan velges)

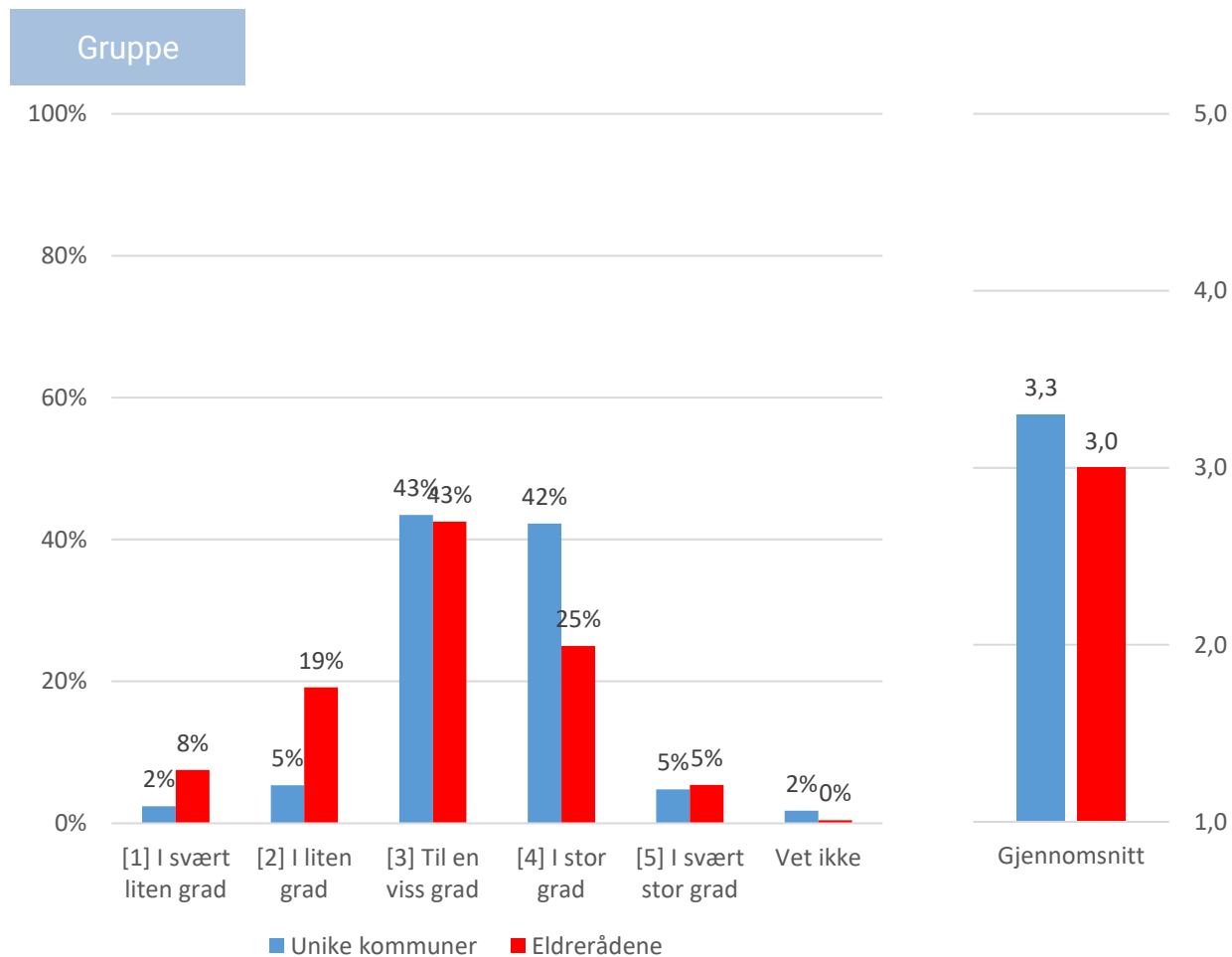
- Begge gruppene mener at eldrerådene i stor grad blir involvert på området helse og omsorg, og på spørsmål om bolig
- Kommunene mener i stor grad at eldrerådene blir involvert i saker om universell utforming. Det er eldrerådene uenige i

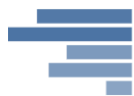
I hvilken grad opplever du at eldrerådet blir involvert tidlig nok i saksbehandlingen til å kunne påvirke saken?

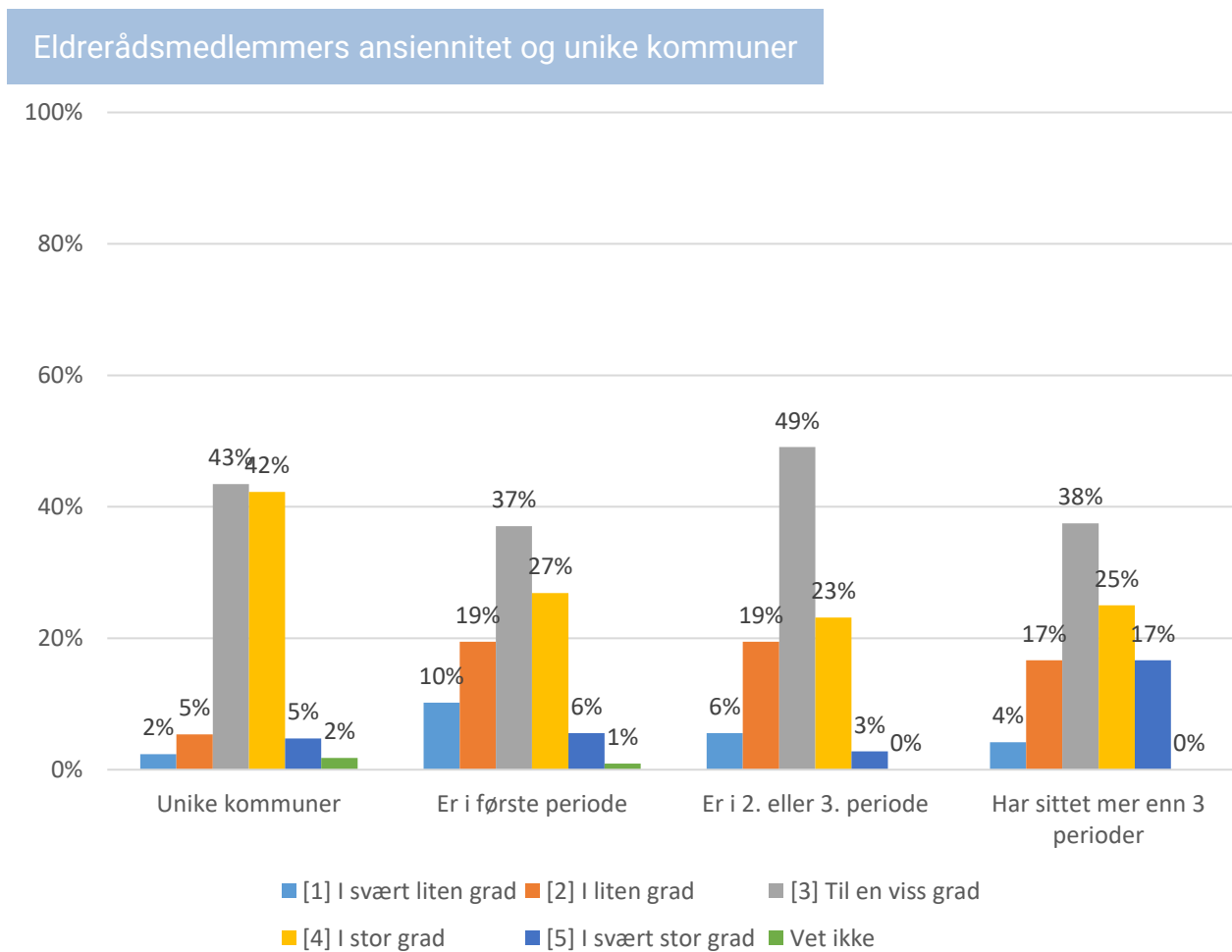
I hvilken grad opplever du at eldrerådet blir involvert tidlig nok i saksbehandlingen til å kunne påvirke saken?

- Flertallet i begge grupper svarer midt på skalaen
- Kommunene mener i relativt stor grad at eldrerådene blir involvert tidlig nok, mens eldrerådene er noe mer uenig
- Eldrerådene i Nord-Norge er mest misfornøyd med involveringen

I hvilken grad opplever du at eldrerådet blir involvert tidlig nok i saksbehandlingen til å kunne påvirke saken?

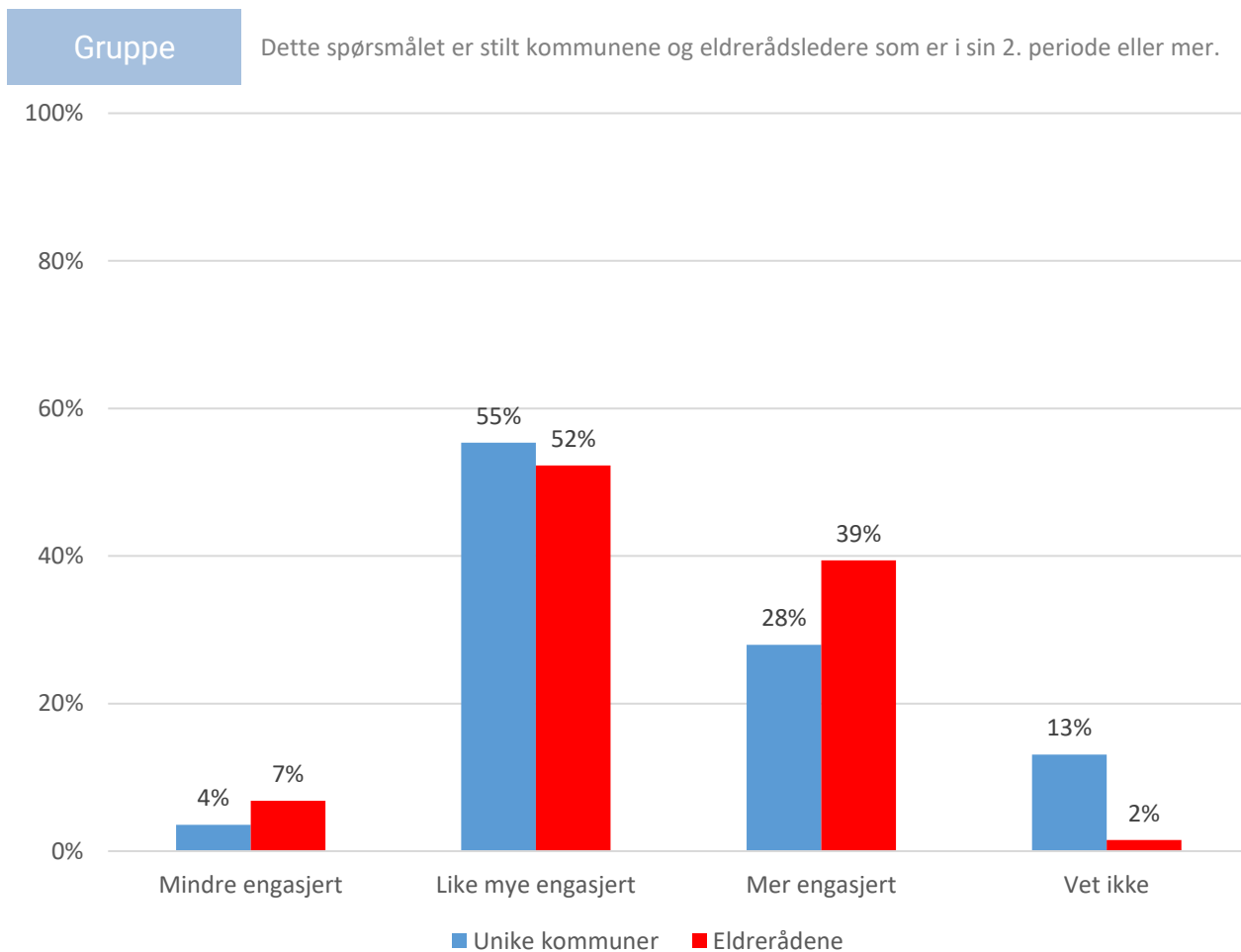

Er eldrerådet mer eller mindre engasjerte i denne perioden enn i forrige periode?

Er eldrerådet mer eller mindre engasjerte i denne perioden enn i forrige periode?

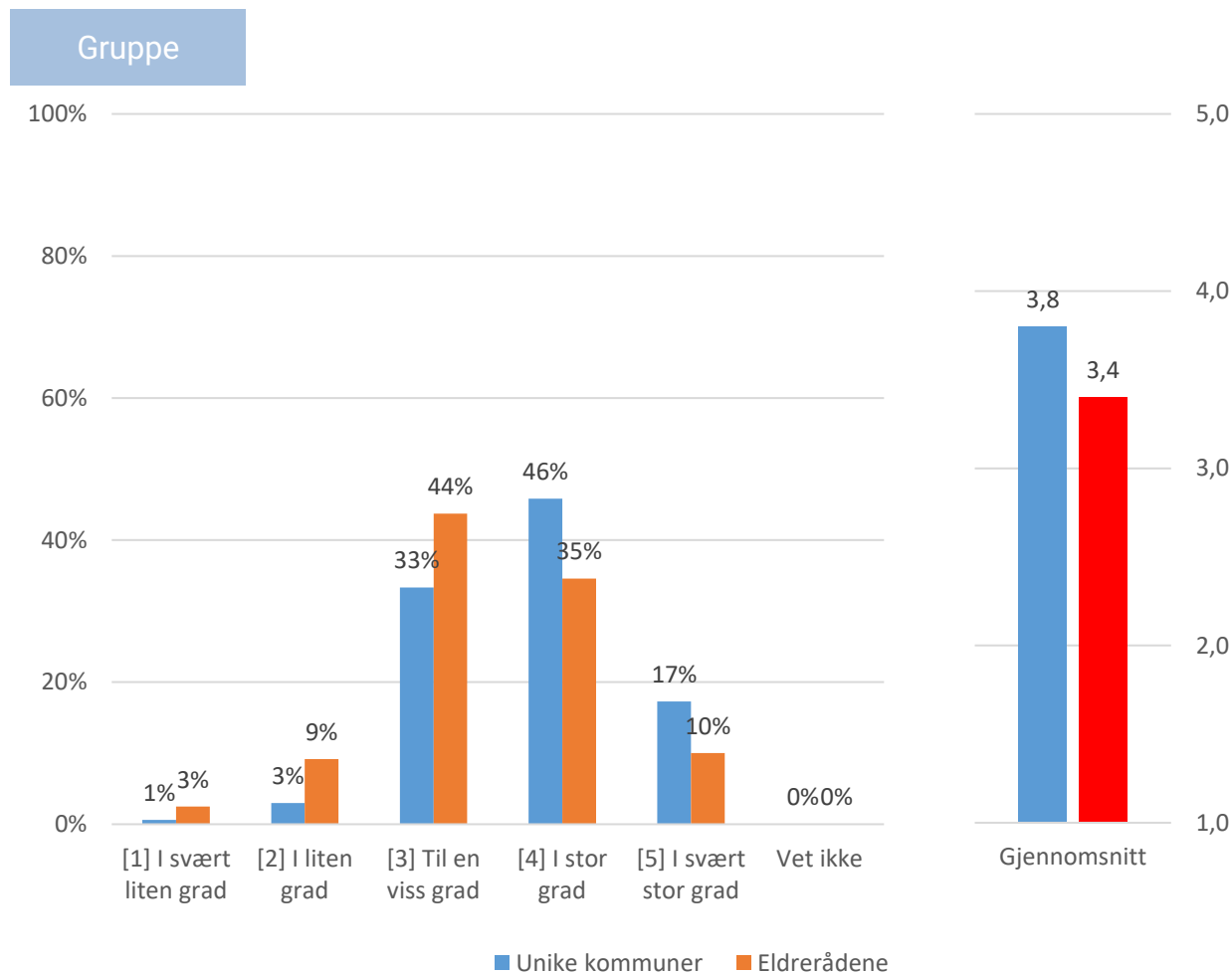
- Litt over halvparten i begge grupper mener at eldrerådene er like engasjerte som i tidligere periode
- Det er en noe større andel av eldrerådene enn kommunene som mener de er mer engasjert
- Eldrerådene på Øst- og Sørlandet mener i betydelig større grad at de er mer engasjert

I hvilken grad opplever du eldrerådet som en viktig ressurs i og for kommunene?

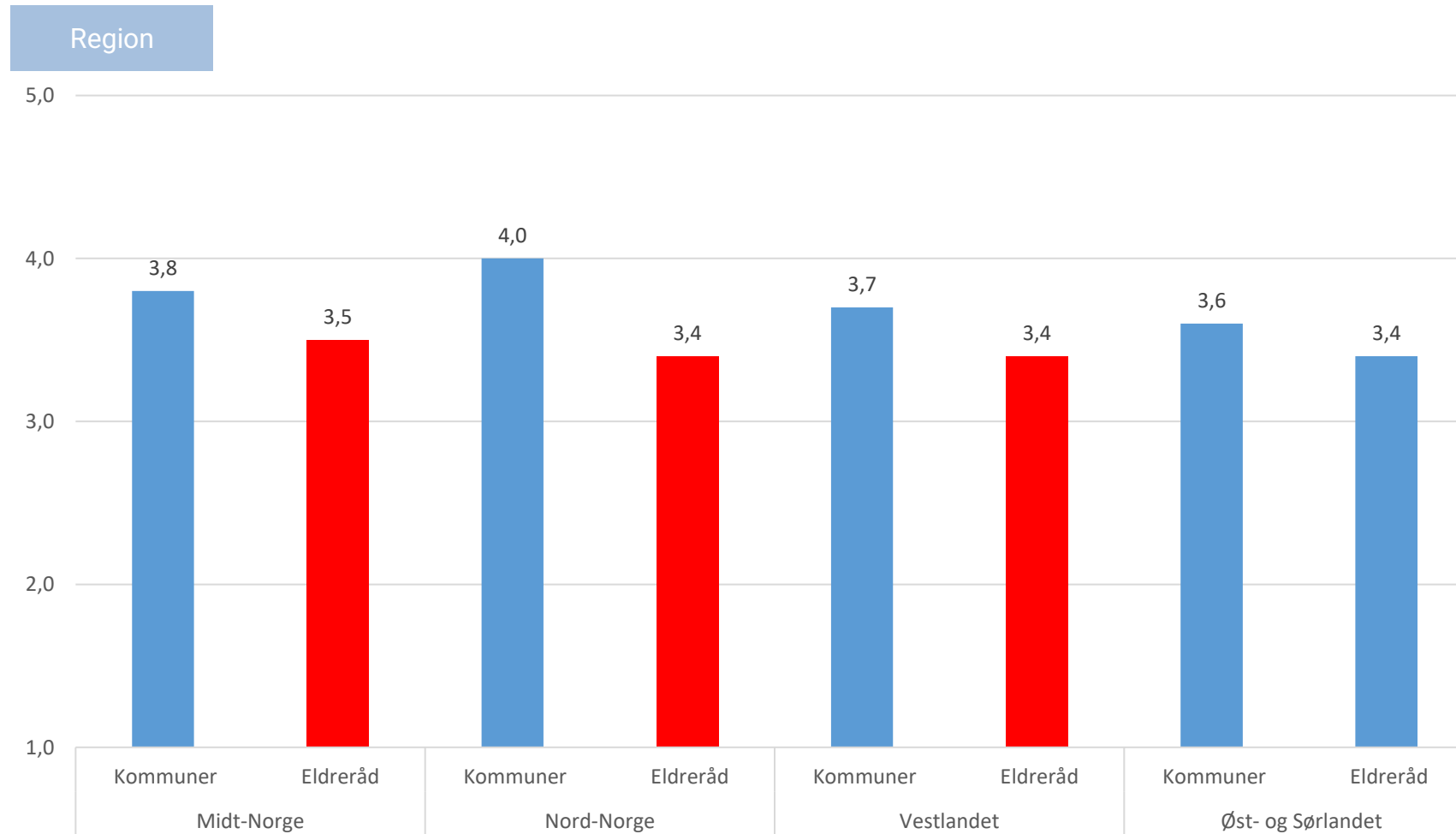
I hvilken grad opplever du eldrerådet som en viktig ressurs i og for kommunene?

- Kommunene mener i større grad enn eldrerådene at eldrerådene er en viktig ressurs
- Kommuner i Nord-Norge mener i størst grad at eldrerådene er en viktig ressurs
- De største kommunene mener i mindre grad at eldrerådene er en ressurs

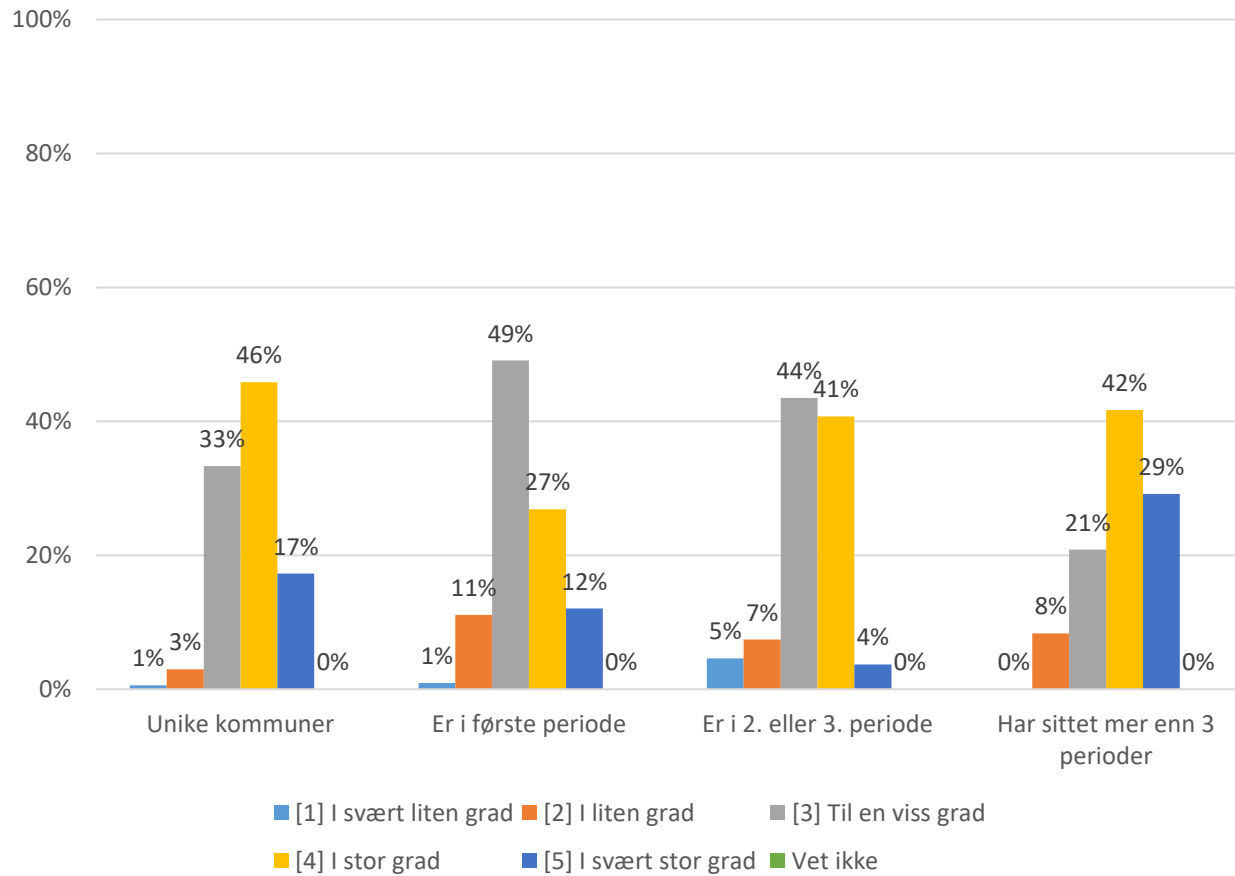
I hvilken grad opplever du eldrerådet som en viktig ressurs i og for kommunene?

I hvilken grad opplever du eldrerådet som en viktig ressurs i og for kommunene?

Elderådsmedlemmers ansiennitet og unike kommuner

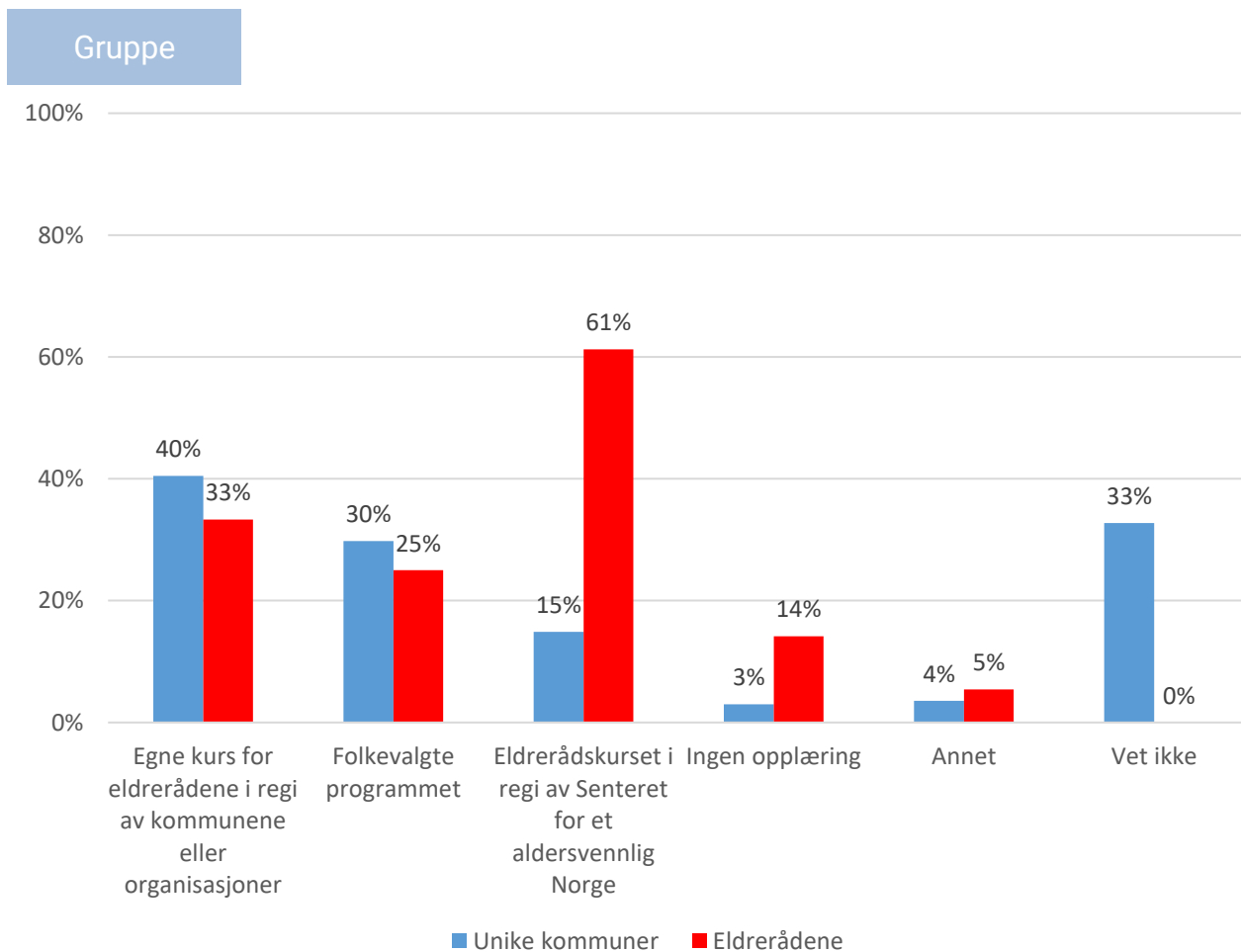

Hvilken opplæring har du fått som medlem av eldrerådet? (Stilt eldrerådsmedlemmer)

Hvilken opplæring har eldrerådet fått tilbud om? (Stilt kommuner)

Hvilken opplæring har du fått som medlem av eldrerådet?/Hvilken opplæring har eldrerådet fått tilbud om?

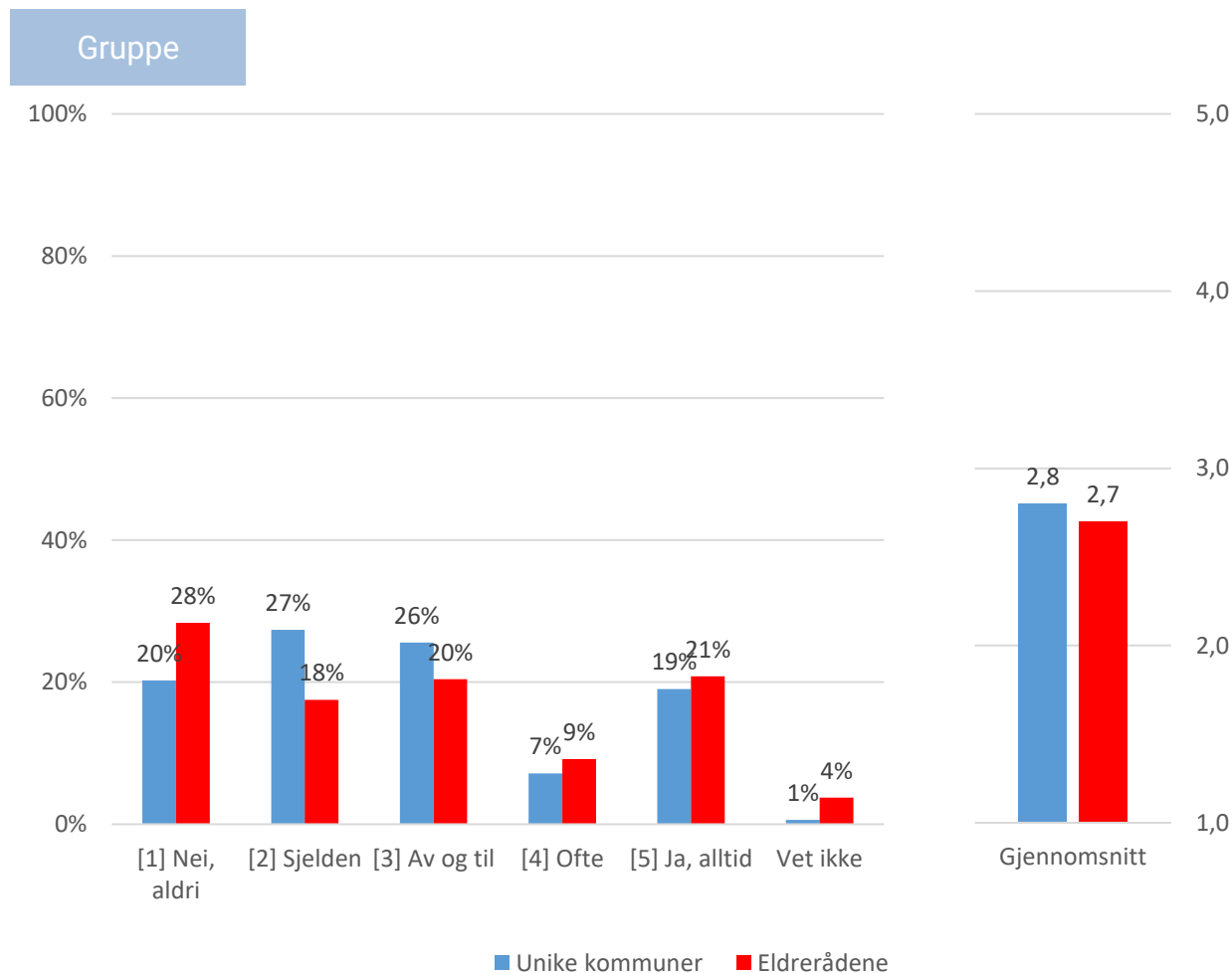
- Hver tredje kommune visste ikke hvilket tilbud eldrerådene hadde fått
- Kommunene har i størst grad tilbudt egne kurs eller deltakelse på Folkevalgtprogrammet
- Eldrerådskurset i regi av Senteret for et aldersvennlig Norge er det flest eldreråd har benyttet seg av

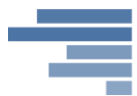
Gis eldrerådet taletid i den politiske
behandling av saker der eldrerådet har
kommet med innspill?

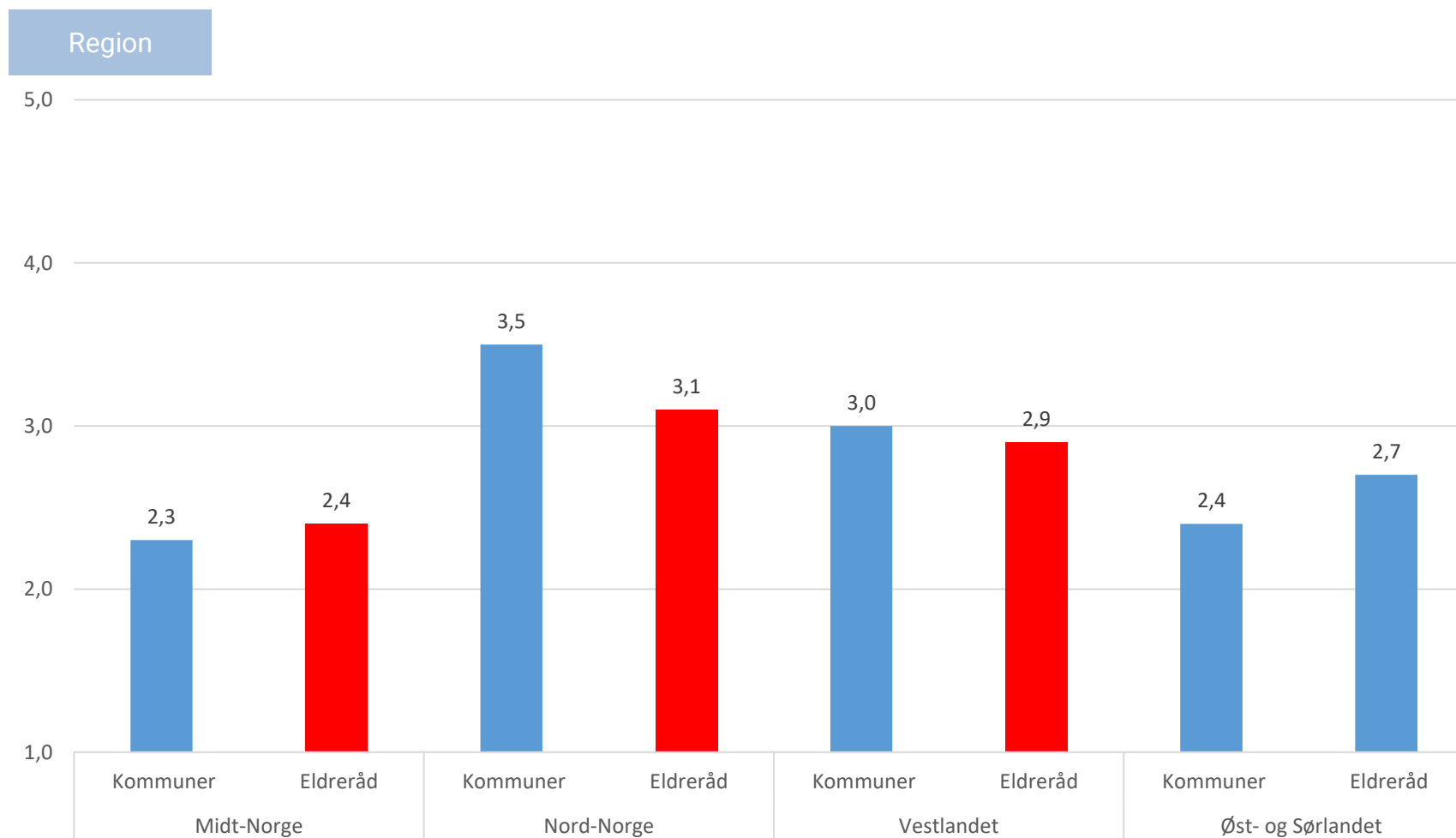
Gis eldrerådet taletid i den politiske behandling av saker der eldrerådet har kommet med innspill?

- Cirka halvparten av kommunene gir sjeldent eller aldri taletid
- Hver femte kommune gir alltid eldrerådet taletid
- Eldreråd i Midt-Norge får minst grad av taletid, mens det gis mest taletid i Nord-Norge

Gis eldrerådet taletid i den politiske behandling av saker der eldrerådet har kommet med innspill?

VI MÅLER NORGE

NorgesBarometeret AS

Besøksadresse: Kongensgate 6, Oslo
Org.nr.: 890 844 812
www.norgesbarometeret.no

Medlem av Virke og følger Strategi- og analyseforeningens etiske regler

Brosteinslys

- Kirkens Bymisjon
- Håndlaget
- Økt livskompetanse gjennom arbeid og sosialt fellesskap.
- Symbol på det gatenære og at vi blir sterkere når vi står saman
- Ikkje aldersvennlig 😊

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Eldreråd og kommune:

Eksempel på god samarbeid

Kristiansand

Eldreråd og kommune:

Eksempel på god samarbeid

Lillestrøm

Samarbeid

Bente Moen Torgersen

Leder , Lillestrøm

<https://hoyre.no/personprofiler/bente-moen-torgersen/>

Erfaringer med arbeid i eldrerådet og samarbeid med kommunen i Lillestrøm

- Leder av Lillestrøm Eldreråd 2019 – 2027
- Utdannet adjunkt med opprykk. Arbeidet primært som skoleleder.
- Politiker i Akershus Fylke 2015-2019 og Lillestrøm kommune 2011-2027
- En rekke verv både lokalt, i fylket og på sentralt plan i Nufo, Lærerforbundet og Utdanningsforbundet. 1990 – 2004

Lillestrøm Eldreråd

Godt samarbeid med Lillestrøm kommune

- Administrasjonen er lydhøre
- Svarer ut Eldrerådets spørsmål
- De stiller i møtene
- Saksbehandler spør oss
- Leder velger politiske saker

Eldrerådet arbeid utover politiske saker:

- Kvalitet i tjenestene som gis til eldre
- Bo hjemme lengere, møteplasser og bokollektiv
- Flere institusjonsplasser og omsorg+ boliger
- Teknologiløftet
- Pårørendes situasjon.

Besøk på institusjoner

- Befaringer på institusjoner i kommunen og i andre kommuner
- Eldrerådet har faste møter med kjøkkenet
- Eldrerådet smaker årlig på maten som leveres

Teknologiløftet

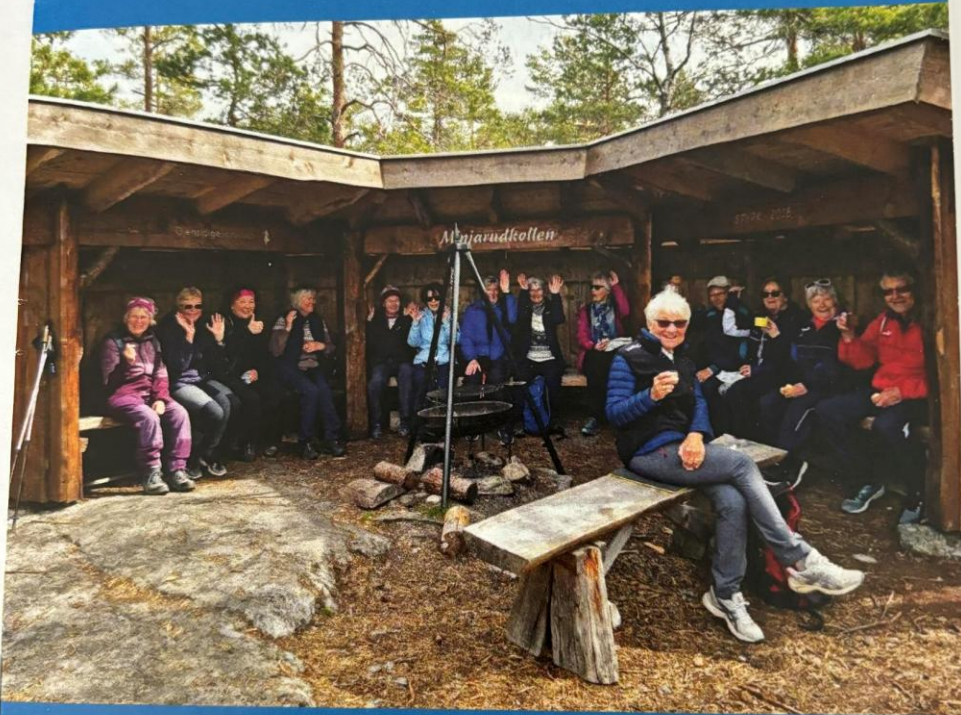
- **Lillestrøm kommune arbeider godt med ny teknologi.**
- **Hjemme og på institusjon**
- **Pårørende**

Eldrerådet har gitt viktige bidrag til

- Innspill til utarbeidelse av kommunale spørreundersøkelser og planer.
- Opplæring av eldre i digital mestring på biblioteket
- Kulturdager for eldre.
- Belyst kvaliteten i tjenestene og pårørendes utfordringer.
- Innspill til hvordan sykehjem bør utformes.
- Besvart reguleringsplaner som er viktige for eldre.

Informasjonsbrosjyre til våre seniorer, pensjonister og pårørende

Utarbeidet av Lillestrøm eldreråd, Frivilligsentralene,
Den kulturelle spaserstokken og Tjenestetorget

September 2023

Utadrettet virksomhet:

- Leserinnlegg
- Nyhetsbrev
- Holder foredrag
- Info brosjyre
- Besvarer henvendelser

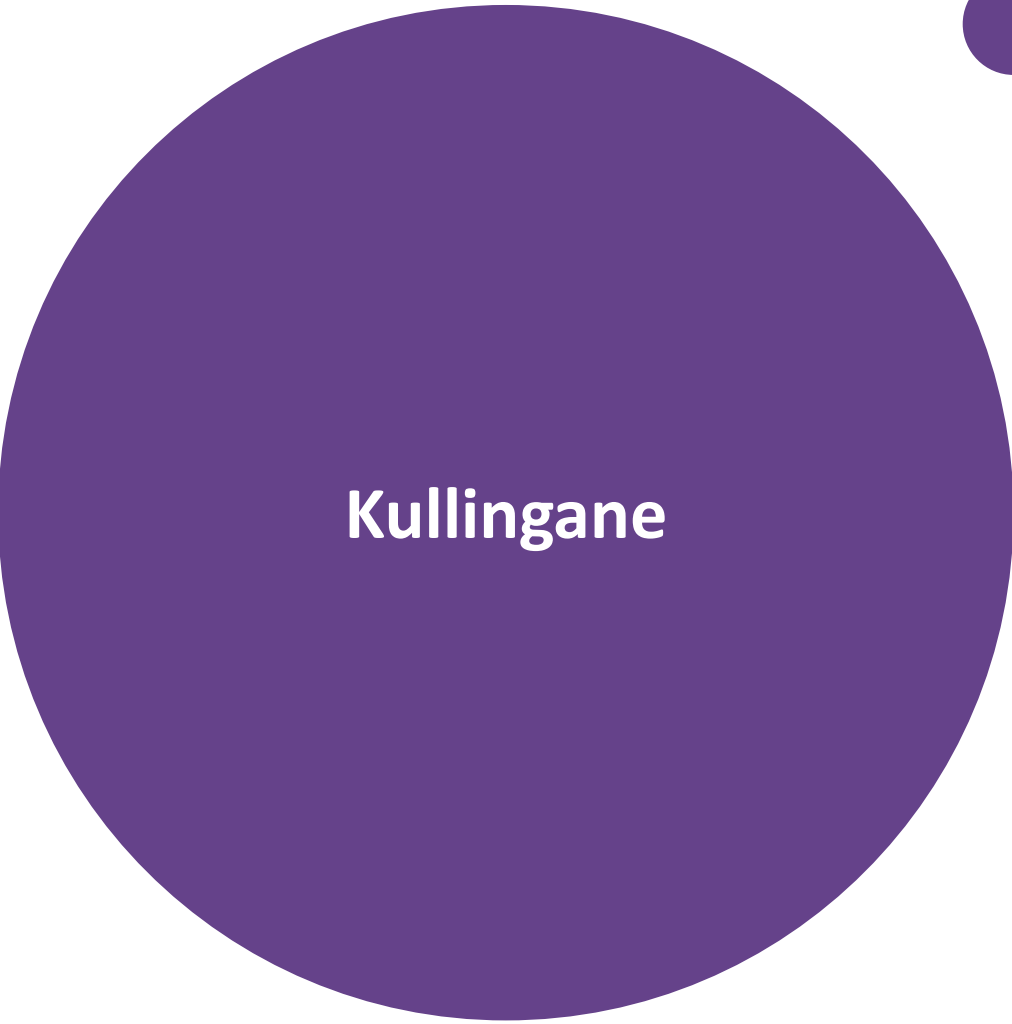
Oppsummert

- Infobrosjyre til seniorer, pensjonister og pårørende
- Nyhetsbrev til foreninger, administrasjon og politikere om eldrerådets arbeid, kurs og kulturaktiviteter.
- Eldrerådet er aktive deltakere i kommunens forbedringsarbeid.
- Vi har god kommunikasjon med administrasjonen og politikerne.
- Eldrerådets vedtak følges opp i Hovedutvalg for helse og mestring, Formannskapet og i Kommunestyret.
- Vaktbikkje og pådriver

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Kullingane

**Janne Stangeland
Rege**

Ordfører, Sola

Foto: Sola kommune,
Elisabeth Tønnessen AS.

Torill Håkonsen
“Kulling”

Kullingane i Sola kommune

Kullingane – en modell for medvirkning og innbyggerdialog

Kullingane –

medvirkning og
innbyggerdialog

Det tror jeg du skal begynne med tidlig
før du eventuelt får problemer med noe.

Kullingane

- Hva er viktig for deg?
- Hva vil du bruke tiden på?
- Hvem vil du være sammen med?
- Hvor vil du bo?

Hva har vi lært?

- rolle
- språk
- stå i og stol på samtalen
- prosessen er målet

Kull – 60

***«Dance with your heart and your body will follow,
everything else is empty and hollow»***

Helge Torvund

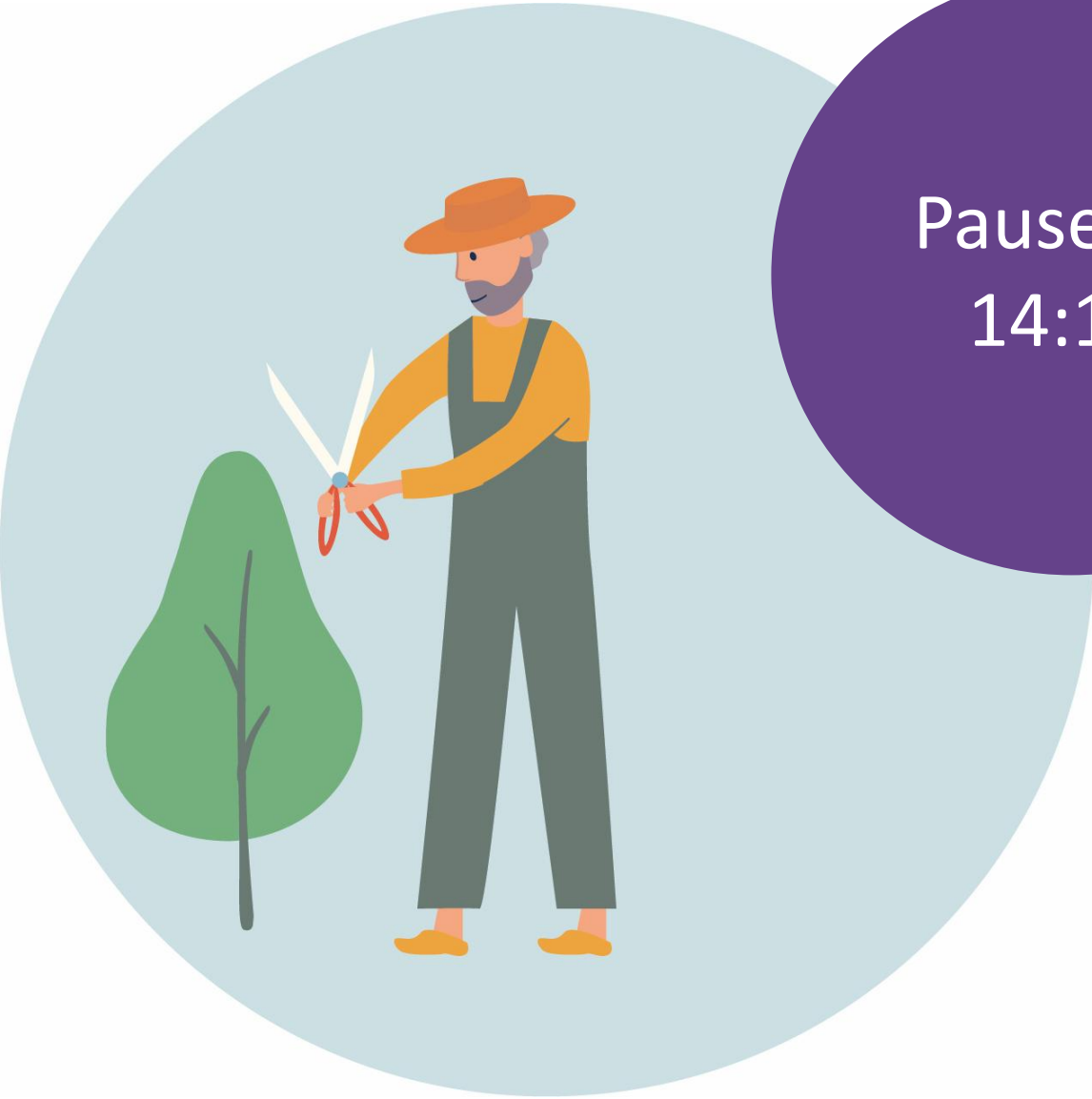

Sola
kommune

Takk

Pause til
14:10

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

**Aldersvennlig –
Verktøy og
løsninger**

Asle Gjermundrød

Seniorrådgiver

Senteret for et aldersvennlig Norge

Hva er et aldersvennlig lokalsamfunn?

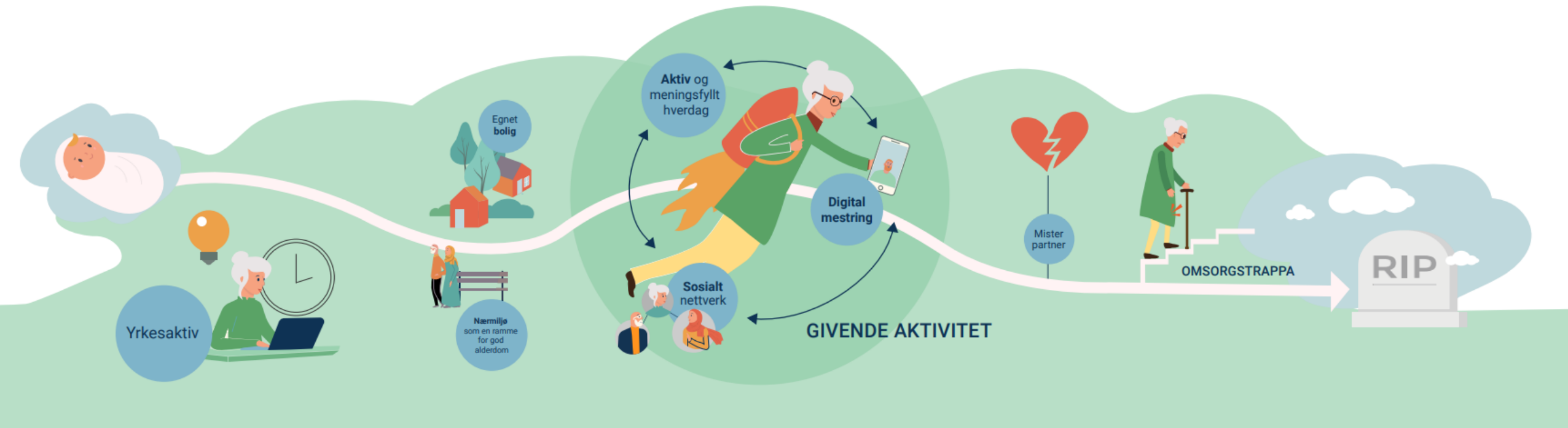
- verktøy og løsninger

Eldrerådskonferansen 1-2.des
Asle Gjermundrød, seniorrådgiver

Vår plass i livsløpet

Yrkesaktiv lengst mulig > Frisk og samfunnsaktiv lengst mulig > Bo hjemme lengst mulig

Hva er et aldersvennlig samfunn?

WHO: «inkluderende og tilgjengelig – fremmer aktiv aldring»

- Et samfunn der vi greier oss selv så lenge som mulig
- Et samfunn der det legges til rette for at vi skal greie oss selv
- Et samfunn der alle aktørene i storsamfunnet tar sitt ansvar
- Et samfunn der seniorene føler seg nyttig

Et bærekraftig samfunn = et aldersvennlig samfunn

Innsatsområder i aldersvennlige lokalsamfunn

Fra Håndbok i aldersvennlige lokalsamfunn

255 kommuner er med i nettverket

- Universell utforming/utendørsområder/plan
- Bolig
- Transport
- Samfunnsdeltagelse
- Medvirkning og kommunikasjon

Nettverk for aldersvennlig lokalsamfunn

- Nyhetsbrev – tips - kunnskap
- Ressurser – verktøy - eksempel

Aldersvennlige tiltak

Bolig 6 Transport 5 Samfunnsdeltakelse 11 Plan og uteområder 11

Medvirkning og kommunikasjon 12

Aktivitets tilbud for eldre - av og med ungdom →

Trondheim kommune samarbeider med videregående skoler om ukentlige turer og aktivitetssdager for eldre, noe som gleder både eldre og unge. Elevene bidrar med kreative aktiviteter og får praksis på helse- og velferdssentre. Prosjekt- og praksisbasert undervisning gir elevene frihet, sosiale ferdigheter og forståelse for andre menneskers behov.

Klassevenn →

På Framnes skole i Sandefjord deltar ofte én ekstra voksen i undervisningen – en klassevenn. Det er en senior som frivillig bidrar med oppgaver som leksehjelp, høytlesing, strikking, matlaging og turer i skogen. Klassevennene er en bonusressurs og har ikke selvstendig ansvar for elever eller undervisning.

Dans med meg – aldersvennlige danseopplevelser →

«Dans med meg – aldersvennlige danseopplevelser» er et tilbud i bydel Nordre Aker i Oslo med fellestrening til musikk. Treningen tilpasses deltakerne og krever ingen erfaring. Tilbudet inneholder både dans sittende på stol og stående.

Nettverk for aldersvennlig lokalsamfunn

- Digitale og fysiske samlinger – lokal, regional, nasjonal og int. tilnærming
- Nettverkskaffe
- Webinarer

29 okt	Webinar: Innbyggerdialog - Spørreundersøkelser og apper	→
05 nov	Sammen for et aldersvennlig Norge 2024	→
19 nov	Nettverkskaffe 19. november	→
26 nov	Webinar: Kullingane - en modell for medvirkning og innbyggerdialog	→
28 nov	Nettverkssamling Aldersvennlige Rogaland	→
10 des	Nettverkssamling Aldersvennlige Agder	→
14 jan	Webinar: Hvordan vil demografiendringene påvirke lokalsamfunnet?	→
20 jan	Webinar: Aldersvennlige lokalsamfunn om vinteren	→

Fellesskap og mestring

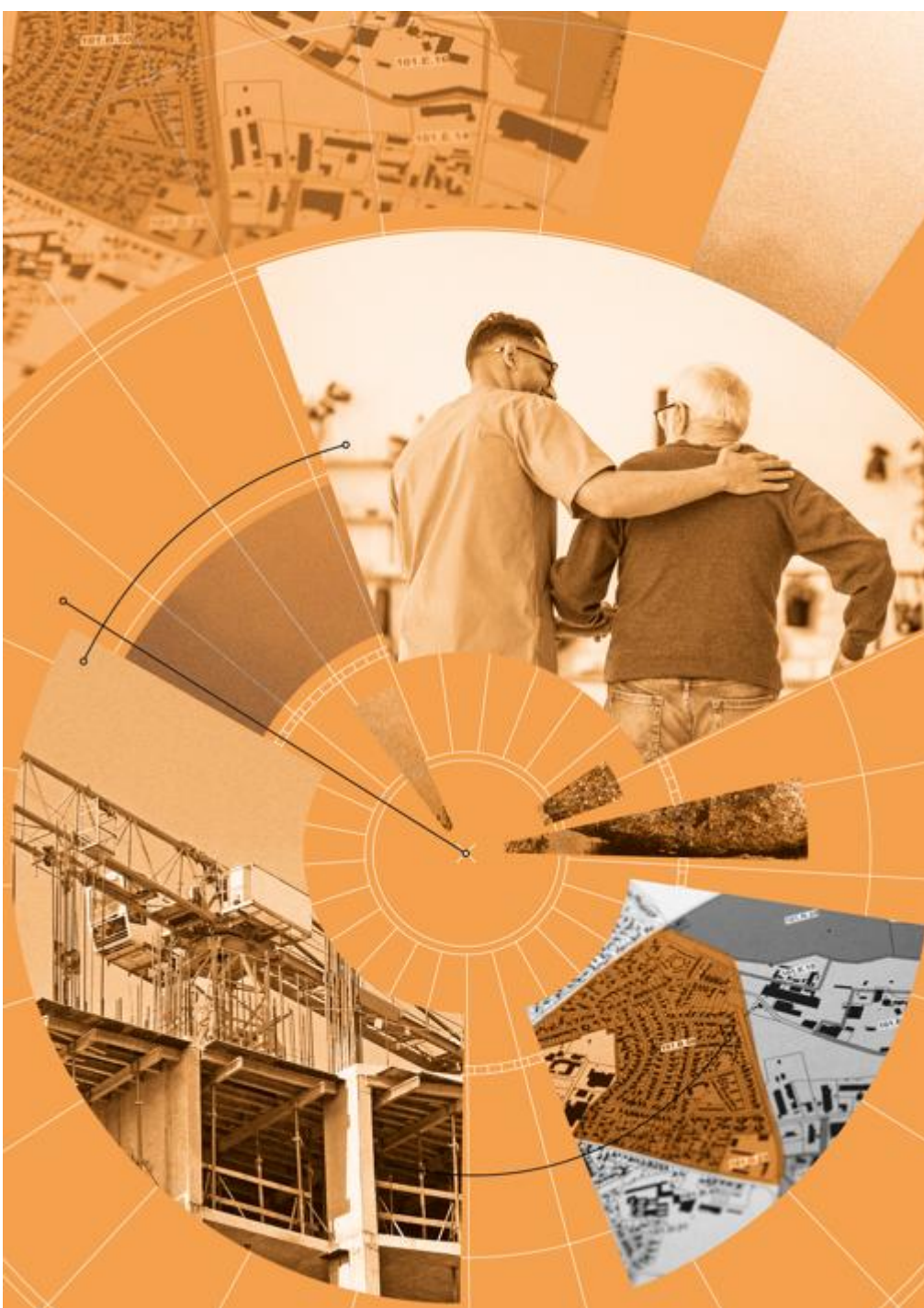
Bo trygt hjemme

Hovedmål:

- Gjøre det trygt å bo lenger hjemme
- Sikre bærekraft gjennom planlegging, forebygging og målrettede tjenester

Fire innsatsområder

- *Levende lokalsamfunn*
- Boligtilpasning og planlegging
- Kompetente og myndiggjorte medarbeidere
- Trygghet for brukere og støtte til pårørende

Innsatsområde: Levende lokalsamfunn

Inkluderende nærmiljø og aktive eldre

- Aldersvennlige omgivelser
- Mobilitet og aldersvennlig transport
- Aldersvennlig digitalisering
- Aktive eldre

Deltakelse og medvirkning

- Medvirkning – intern og ekstern
- Samskaping - involvering
- Aldersvennlig frivillighet

Planlegging for en bedre alderdom

- Planlegging som verktøy i kommunen
- Egen planlegging
- Lengre arbeidsliv

Program for et aldersvennlig Norge

- Meningsfulle møteplasser
- Aldersvennlig transport
- Mobilisering av seniorkrafta
- Samskaping og partnerskap
- Planlegging for en bedre alderdom

- Del av WHO sitt globale nettverk

Innsatsområde: Levende lokalsamfunn

Inkluderende nærmiljø og aktive eldre

- Aldersvennlige omgivelser
- Mobilitet og aldersvennlig transport
- Aldersvennlig digitalisering
- Aktive eldre

Deltakelse og medvirkning

- Medvirkning – intern og ekstern
- Samskaping – involvering
- Aldersvennlig frivillighet

Planlegging for en bedre alderdom

- Planlegging som verktøy i kommunen
- Egen planlegging
- Lengre arbeidsliv

Program for et aldersvennlig Norge

- Meningsfulle møteplasser
- Aldersvennlig transport
- Mobilisering av seniorkrafta
- Samskaping og partnerskap
- Planlegging for en bedre alderdom

- Del av WHO sitt globale nettverk

Aktive eldre

Hentet fra: [Eksempelsamling](#)

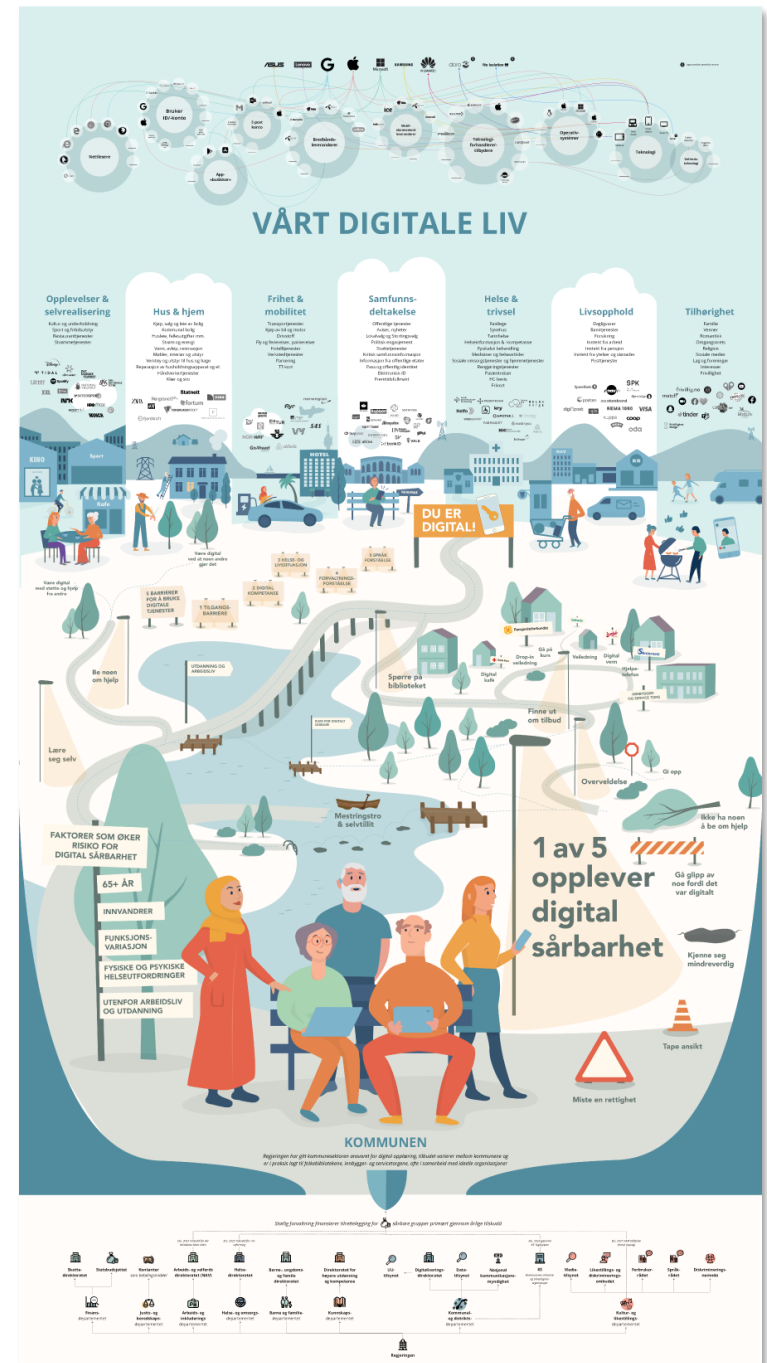

Aldersvennlig transport

Vårt digitale liv

- Senteret for et aldersvennlig Norge, Eggs Design, Helsedirektoratet
- Synliggjøre kompleksiteten i den digitale samfunnsutviklingen
- Kart og [film](#)
- Verktøykasse for digital inkludering

Mer info: [Vårt digitale liv](#)

Innsatsområde: Levende lokalsamfunn

Inkluderende nærmiljø og aktive eldre

- Aldersvennlige omgivelser
- Mobilitet og aldersvennlig transport
- Aldersvennlig digitalisering
- Aktive eldre

Deltakelse og medvirkning

- Medvirkning – intern og ekstern
- Samskaping – involvering
- Aldersvennlig frivillighet

Planlegging for en bedre alderdom

- Planlegging som verktøy i kommunen
- Egen planlegging
- Lengre arbeidsliv

Program for et aldersvennlig Norge

- Meningsfulle møteplasser
- Aldersvennlig transport
- Mobilisering av seniorkrafta
- Samskaping og partnerskap
- Planlegging for en bedre alderdom

- Del av WHO sitt globale nettverk

Intern og ekstern medvirkning

Aldersvennlig frivillighet

Hentet fra: [Eksempelsamling](#)

Innsatsområde: Levende lokalsamfunn

Inkluderende nærmiljø og aktive eldre

- Aldersvennlige omgivelser
- Mobilitet og aldersvennlig transport
- Aldersvennlig digitalisering
- Aktive eldre

Deltakelse og medvirkning

- Medvirkning
- Samskaping – medvirkning - involvering
- Aldersvennlig frivillighet

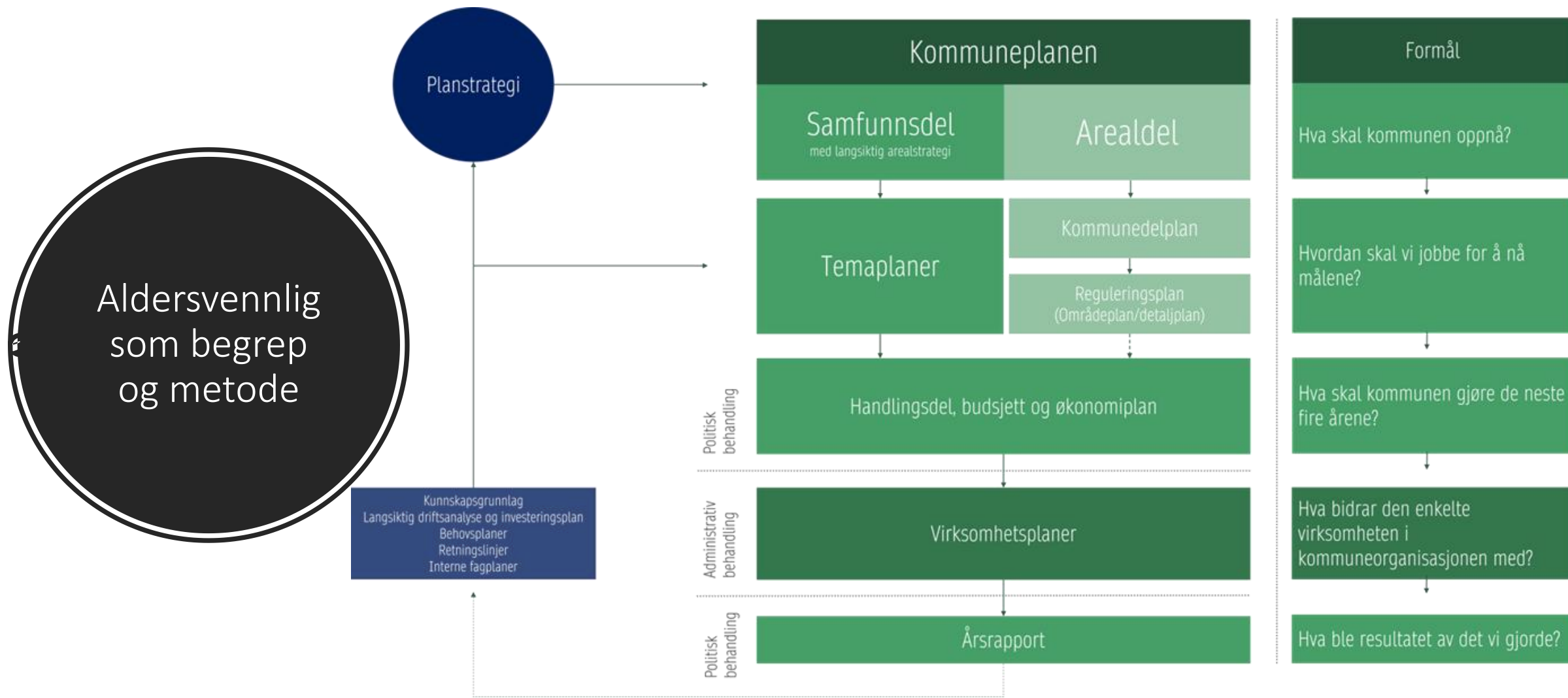
Planlegging for en bedre alderdom

- Planlegging som verktøy i kommunen
- Egen planlegging
- Lengre arbeidsliv

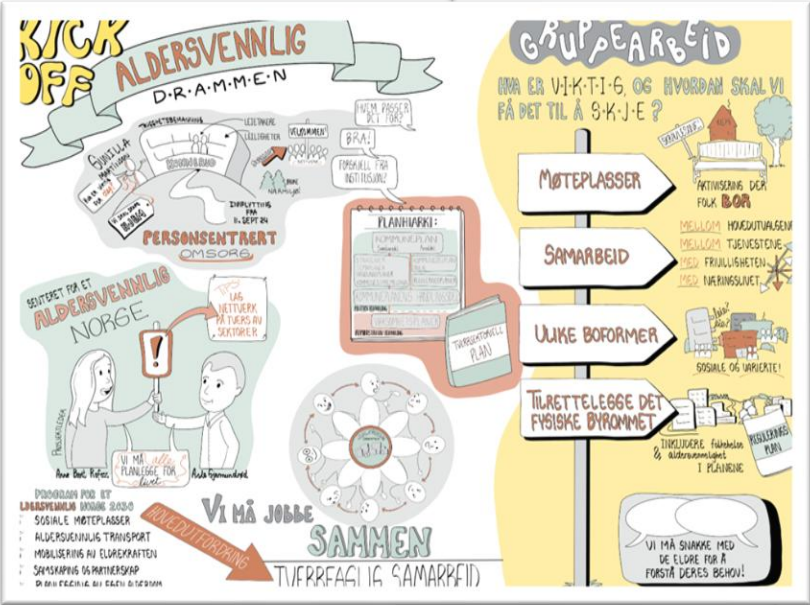
Program for et aldersvennlig Norge

- Meningsfulle møteplasser
- Aldersvennlig transport
- Mobilisering av seniorkrafta
- Samskaping og partnerskap
- Planlegging for en bedre alderdom

- Del av WHO sitt globale nettverk

Tverrsektoriell aldersvennlig handlingplan

Kapitler	
1 Planbegrunnelse og medvirkning	→
2 Hovedmålene: Slik vil vi ha det - hva skal planen føre til	→
3 Slik kommer vi dit - strategiene	→
4 Handlingsdel - Dette må gjøres	→
5 VEDLEGG Kunnskapsgrunnlag	→

Vi har alle et ansvar og hva kan vi gjøre – vi kan planlegge litt

Planlegge *litt*

Bolig Interesser Helse

Logg inn

Noen av de fineste
øyeblikkene i livet
er planlagt

Har du tenkt på hvordan livet ditt skal være når du blir pensjonist? Et godt liv hele livet handler om å fortsette med mye av det du trives med i dag. Du må bare planlegge litt.

Planleggelitt.no

Senteret for et
aldersvennlig
Norge

Les mer:

www.aldersvennlig.no

Følg oss:

Bli inspirert:

www.planleggelitt.no

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

**Leva Jessheim Park-
mer enn
et sted å bo**

Maria Rostad

Boligforvalter
Grunnsteinen

Esben Svalastog

Daglig leder

The new old!

– et boligkonsept for voksne uten hjemmeboende barn

Om Grunnsteinen

Vi i Grunnsteinen bruker vår kompetanse innen boligutvikling og boligutleie til å bygge et solid selskap med nye, moderne leiligheter.

Vi er en langsiktig eier som vektlegger profesjonell forvaltning med boligkunden i fokus.

Vår målsetning er å skape gode hjem.

For å nå vår målsetning har vi to boligkonsepter, henholdsvis;

Trygg, forutsigbar boform. Fleksibelt liv

Færre forpliktelser. Flere muligheter.

Selskapet er eiet 50% av Fastighets AB Balder og 50% av Ringhorne Eiendom AS

MORGENDAGENS GENERASJONSSAMFUNN

– innovasjon når behovene er komplekse

Morgendagens generasjonssamfunn formes nå.

Vi inviterer deg som en av 25 utvalgte til å være med å utvikle nye løsninger.

Hvem står bak prosjektet?

Morgendagens generasjonssamfunn er et samarbeidsprosjekt mellom Husbanken, Helsedirektoratet, Direktoratet for IKT og forvaltning, Norsk design- og arkitektursenter (DOGA), Innovasjon Norge og SoCentral. De er alle aktører som mener vi må tenke og samarbeide på tvers av fag, bransje og sektorer for å bygge morgendagens samfunn.

50 prosent av verdens befolkning bor i byer. Om én generasjon er vi syv millioner mennesker i Norge. Vi blir flere eldre, innvandrere vil utgjøre en betydelig større del av befolkningen, mange er vanskeligstilte på boligmarkedet og de unge har andre behov knyttet til bolig og eierskap. Det betyr endrede livsmønstre, som igjen betyr endrede boformer.

Tilrettelegging for store endringer skjer ikke av seg selv. Noen må gå foran og vise vei. Det krever mennesker som våger å finne nye løsninger sammen med andre, på tvers av bransjer, fagretninger og sektorer – mennesker som er beredt til å starte på reisen uten å vite hvor den ender.

7 MILLIONER
MENNESKER I NORGE OM
EN GENERASJON

Boliger for eldre Seniorboligkonsept

1. Organisert som utleieboliger som er tilgjengelig for de fleste (øke fleksibilitet)
2. «Flytter» funksjoner fra leiligheter til fellesareal
3. Etablere sosiale arenaer for beboere
4. Etablere samarbeid mellom utleier, bydel og kommune om bruk av deler av fellesarealet
5. Utleie forutsetter Grunnlån fra Husbanken

Leva

Våren 2016

Invitasjon til workshop for å utvikle nye løsninger

September 2016

Vårt forslag presentert som resultat av initiativet.

Desember 2023

Vårt første Leva anlegg klar til drift

Roma ble ikke bygget på en dag...

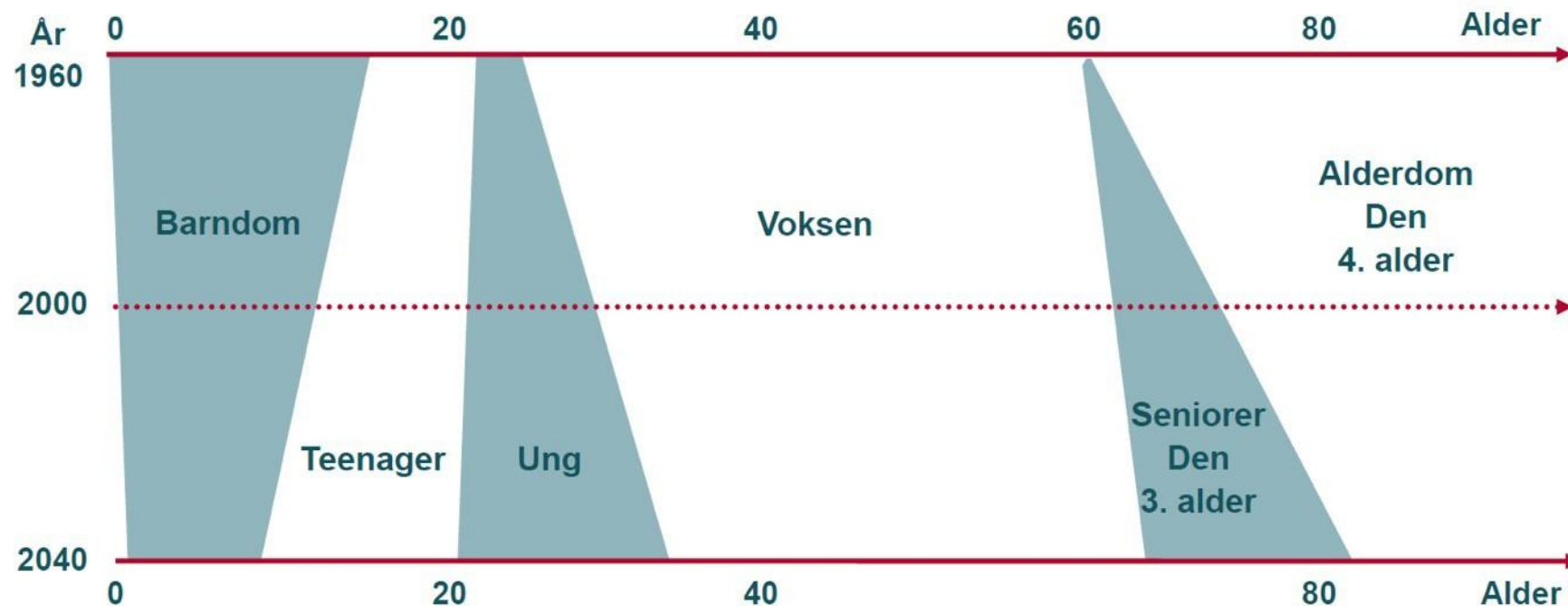
Danske erfaringer som grunnlag for Leva

- Danmark har lang erfaring med utvikling av seniorboliger og bofellesskap.
- Det er gjennomført en rekke undersøkelser og evalueringer av slike senioranlegg, blant annet av stiftelsen Realdania.
- Disse erfaringene gir verdifull kunnskap om hva som faktisk skaper gode hverdager for beboerne.

Hvordan definerer man målgruppen?

Livsfaser forskyder sig

Den 3. alder

Aktive seniorer som i hovedsak klarer seg selv

Målgruppen til:

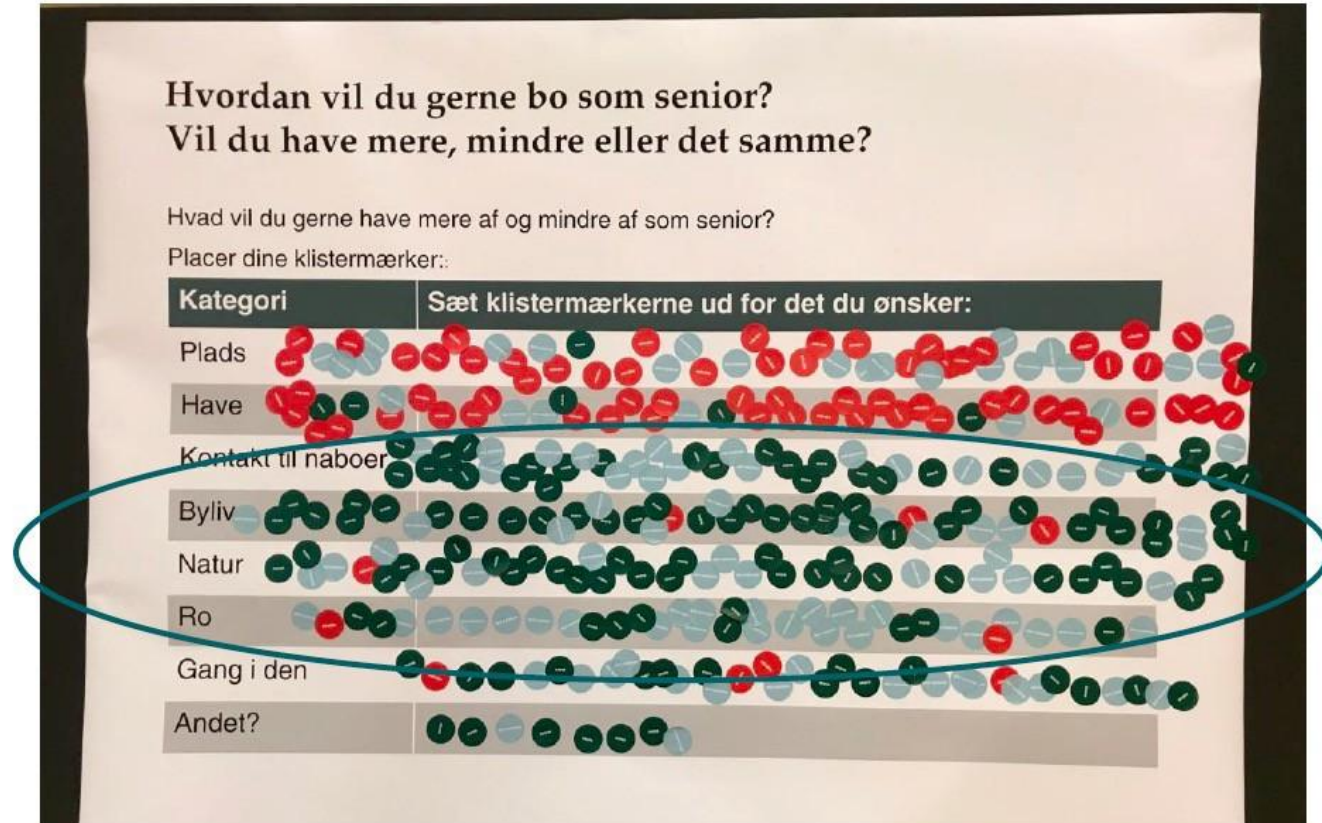

Den 4. alder

Omsorgsboligbehov eller sykehjem

Hva vil de danske seniorenene ha?

- Mindre plads
- Mindre have
- Mere liv/kontakt

Er det ønskelig med generasjonsboliger?

Kritiske røster

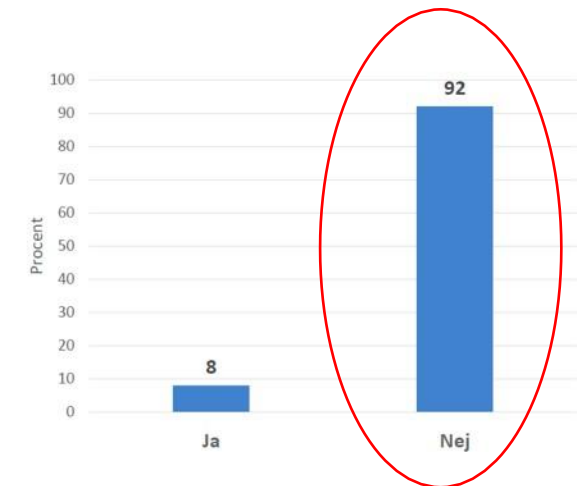

Kritik:

Bofællesskaber for seniorer er
aldersghettoer.

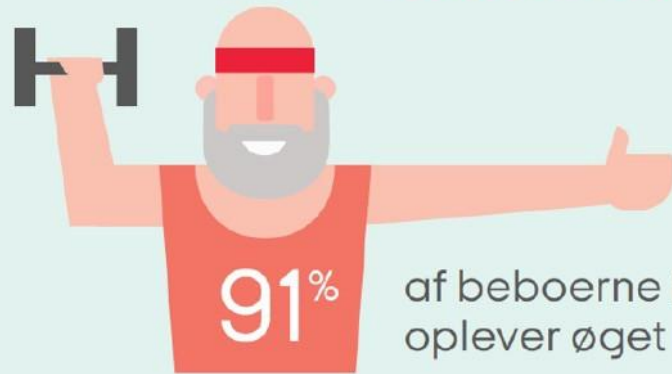
Generationerne skal bo ved siden
af hinanden.

Ville du hellere have boet sammen med
børnefamilier?

Hva har man oppnådd i Danmark?

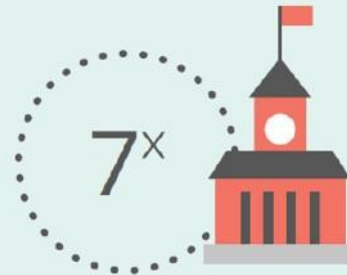
Seniorbofællesskaber

91% af beboerne i seniorbofællesskaber oplever øget livskvalitet

får bedre sociale relationer

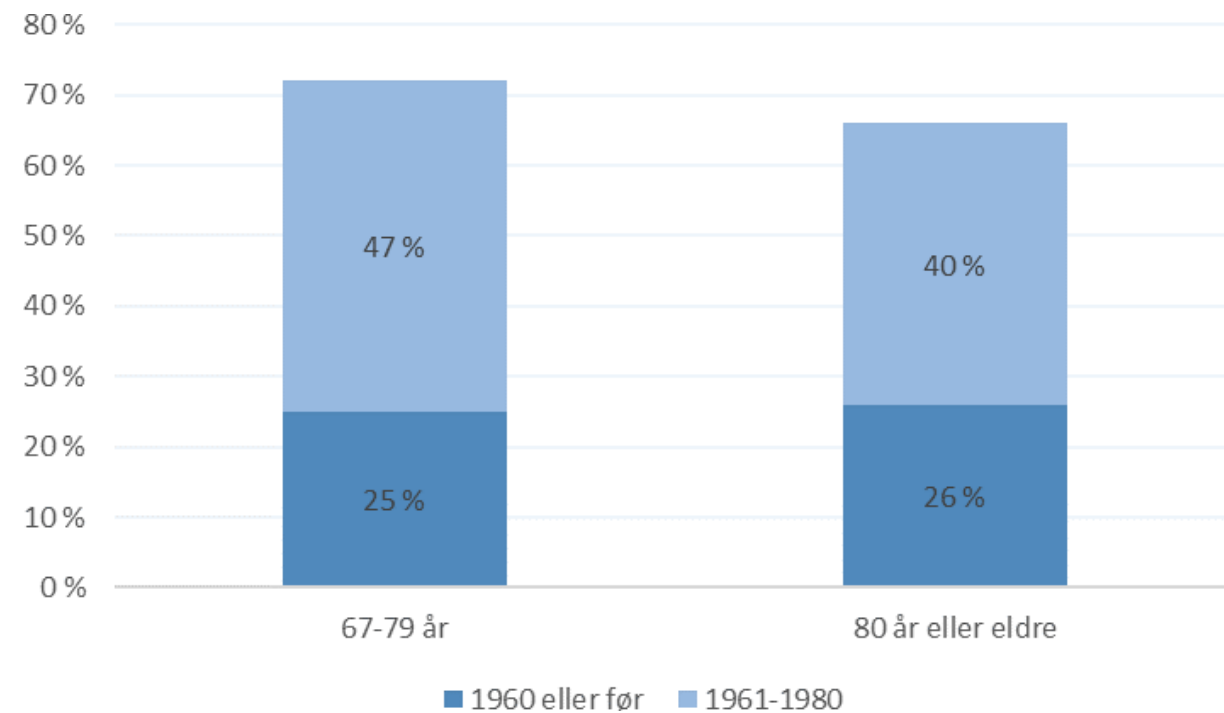
Seniorbofællesskaber giver op til 7x lavere træk på offentlige udgifter til praktisk hjælp

- 91 % av beboerne i seniorbofællesskap opplever økt livskvalitet
- 75 % får bedre sosiale relasjoner
- Seniorbofællesskap gir betydelige besparelser på offentlige kostnader til praktisk hjelp

Hva vet vi om norske
seniorer?

Hvordan bor de eldre?

- ¼ bor i boliger bygd før 1960
- ¾ bor i boliger bygd før 1980

Hvordan fungerer dette i sammenheng med «Bo lengre hjemme» strategien?

Dyrt å eie bolig

- Oslo
 - NOK363 712/år
 - NOK30 309/mnd
- Asker
 - NOK264 805/år
 - NOK22 067/mnd
- Ullensaker
 - NOK227 490/år
 - NOK18 957/mnd

Fordeler ved leie

Kjøp av leilighet i et seniorprosjekt er kostbart og binder mye kapital

- Mange eldre kan eller ønsker ikke dette
- Gjennom leie oppnår man økonomisk handlefrihet

Som leietaker slipper man vedlikeholdsansvar, som ofte blir mer belastende og kostbart med årene

Våre Leva kunder får mulighet til å leie en moderne leilighet med tilhørende attraktive fellesarealer med vertskap, samtidig som de frigjør sin boligformue

I Danmark er ca. 60% av alle seniorboliger i leie¹

Kort infofilm om resultatet –vårt konsept

Jessheim Park

- 89 leiligheter fordelt på;
 - 54x 2-roms med snitt str. 45 kvm BRAs
 - 35x 3-roms med snitt str. 58 kvm BRAs
 - Fellesarealer på ca. 300 kvm BTA
 - 2x gjesteværelser
 - 63 garasjeplasser
- Offisielt åpnet 27. januar 2024
- Fullt utleid - 17 på venteliste

Dagligstue

Selskapsrom

Resepsjon

Bergerløkka, Asker

- På den mest sentrale tomten i boligprosjektet Bergerløkka, rett ved torgarealet med nærbutikker og servering, reiser Leva Bergerløkka seg.
- Vårt nye Leva-anlegg stod ferdig i november 2025
- Leva Bergerløkka består av 65x 2- og 3-roms leiligheter, fellesarealer og 20 garasjeplasser
- JM tilbyr ytterligere 69 leiligheter i tilknyttet seniorkonseptet kalt Bergerløkka MER i salgsmarkedet. Dette muliggjør bærekraftig drift av betjente fellesarealer (fordele kostnader på ca. 134 leiligheter)
- Utleiearbeidet er i gang

Granstangen Park, Oslo

Leva Granstangen Park består av 100 nye 2- og 3-roms leiligheter, et innholdsrikt fellesareal samt 29 garasjeplasser. Boligene ligger sentralt ved prosjektets bilfrie torg, med barnehage på motsatt side og cafe ved siden av fellesarealet. Kort vei til Kiwi dagligvare.

Leva Granstangen Park er ment for voksne uten hjemmeboende barn hvor det legges til rette for at våre beboere kan bo trygt og sosialt i egen bolig lengre.

Boligene er beliggende i 2 bygg;

- Hus 16: beliggende parallelt med torget over fellesarealet. Totalt 6 etasjer over bakken.
- Hus 17: beliggende ved enden av det bilfrie torget over felles grendehus. Totalt 8. etasjer over bakken.

Anlegget overtas primo 2027

Leva blir lagt merke til

DET KONGELEGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Meld. St. 13

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Bustadmeldinga

Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet

Boks 4.13 Bruk av tilvisingsavtalar for å skaffe utleigeleiligheter til eldre

Figur 4.8 Leva Jessheim park
Illustrasjon: Grunnsteinen

Leva Jessheim Park er eit bygg med 89 utleigeleiligheter som del av ei større utbygging i Jessheim sentrum. Ullensaker kommune og eigarane av bygget har inngått tilvisingsavtale. Det gjer at kommunen kan disponere 36 av bustadene. Kommunen bruker slike avtalar aktivt for å skaffe fleire eigna bustader til både vanskelegstilte og eldre, blant anna for at eldre skal kunne bu heime lenger. Leilegheitene er frå 45–58 kvadratmeter og har blant anna tilgang til treningsrom, gjesterom, fellesrom med kjøkken

og resepsjon med daglegstove og vertskap/aktivitetskoordinator. Koordinatoren organiserer fellesarrangement som turar og kulturelle innslag, er bindeledd til lokale servicetilbod og held oversikt over tilgjengelegheita til gjesterom og kjøkken. Bygget blei teken i bruk i desember 2023. Eigarafe fekk lån til utleigebustader frå Husbanken på 230 millionar kroner av prosjektkostnadane på 315 millionar kroner.

Kjelde: Husbanken

Meny

Senteret for et
aldersvennlig
Norge

Søk

Aldersvennlig » Ressurser » Eksempelsamling - Aldersvennlige tiltak » Leva Jessheim Park

Leva Jessheim Park

Leva Jessheim Park er et leilighetsprosjekt med leiligheter som ligger midt i et veletablert boligområde med leiligheter og eneboliger fra 50- og 60- tallet. På nordsiden ligger det store, attraktive og urørte friområder godt egnet for tur, rekreasjon og trening, fra sydsiden av leilighetene er det fem minutters gange til Jessheim sentrum hvor et stort utvalg av handel og servicetilbud.

Jessheim Park består av 2 og 3-roms leiligheter. Det sentrale her er at det kun er mulig å leie boligen med mulighet til å inngå livstidskontrakt. Leiekontrakten varer med andre ord livet ut. Det å leie bolig skal gi færre forpliktelser, en mer lettvinthverdag, forutsigbare boutgifter og en fleksibel boform. Leva er et konsept som skal begrense ensomhet og være et samlingspunkt sosialt sett for beboerne.

Alle beboerne har tilgang til et fellesområde. Resepsjonen er bemannet med en egen husvert, her finner man også dagligstue, selskapsrom med kjøkken, treningsrom, to gjesteværelser og mulighet for garasjeplass med el-bil lader.

Husvert fungerer som det «sosiale limet» i Leva Jessheim og er behjelpelig med å besvare forespørsler, er kontaktpunktet og organiserer fellesarrangementer som turer, tilstelninger og kulturelle innslag. Hvor sosial man ønsker å være er selvsagt opp til enhver, men tilbudet vil alltid være der. I tillegg fungerer husverten som bindeledd til lokale servicetilbud. Husverten holder også oversikt over tilgjengeligheten til gjesteværelsene, samt ser til at resepsjonen og fellesarealene alltid er ryddige og velstelte.

Ullensaker kommune har inngått et samarbeid med LEVA Jessheim Park AS for å kunne tilby flere utleieboliger for eldre med behov for

Leva Bergerløkka

Velkommen til åpent hus lørdag 13. desember

- Vi presenterer Leva konseptet, viser deg både leiligheter og fellesarealer, og byr på lett servering og god stemning
- Formue vil også være til stede og presentere sitt eksklusive tilbud til Leva beboere
- Møt skuespiller Lise Fjeldstad som deler historier om livet, karrieren og engasjementet for seniorsaken. Hun snakker om nye sosiale boformer og hvorfor dette er viktig for vår felles helse.
- De første 100 påmeldte får henne bok «Ordene i speilet – en bok om å våge livet» med dedikert signatur

Takk for oss!

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Klassevenn film

Framnes skole
Sandefjord

Bli inspirert av **klassevennene**
på Framnes skole

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

**Hent meg
Bestillingstransport
Sauda**

Nansy Lund

Leder Sauda

HentMeg

Aldersvennlige transport i Sauda

Rutebuss er bra når:

- ganske mange mennesker...
- ...skal i omtrent samme retning
- ...på omtrent samme tid

Fleksibel rute
Fleksible tider
En om gangen
Ganske dyr

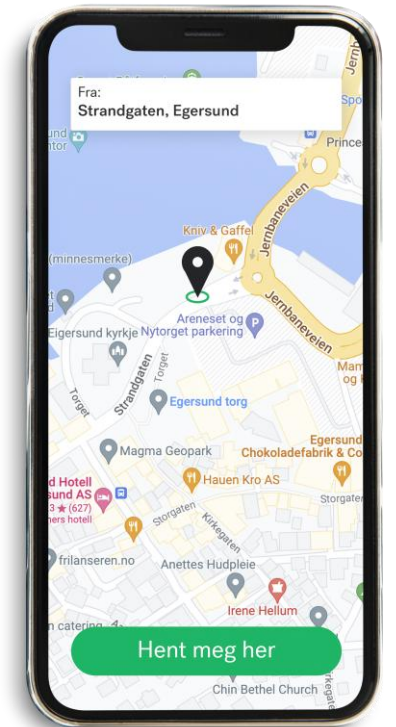
Fast rute
Faste tider
Mange om gangen
Ganske billig

Hvorfor erstattes rutebussen?

- Svært lav kollektivandel i Sauda.
- Behov for å kunne reise mer fleksibelt.
- Geografi og demografi som er ideell for å teste ut en ny type kollektivtransport.
- Bra for brukerne som har langt å gå til bussholdeplass.
- Faste ruter med sjeldne avganger.
- Bedre ressursbruk enn busser med veldig få passasjerer.

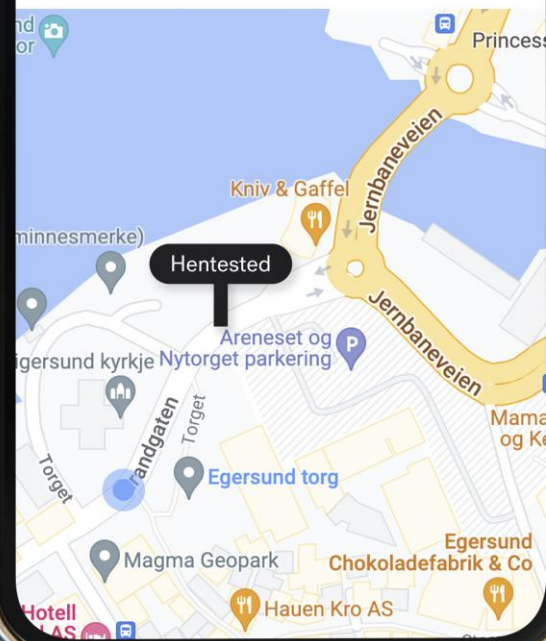
Hvordan virker HentMeg?

Vi henter deg i **Strandgaten**
mellom 16:30 og 16:45

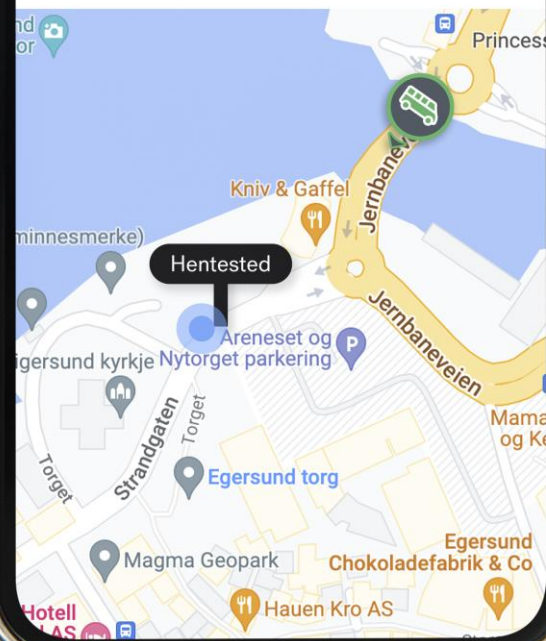
Følg med her når det nærmer seg for
mer eksakt hentetidspunkt.

Vi henter deg i **Strandgaten**
om 5 minutter

Stå klar i gaten når bilen kommer.

Hvordan virker HentMeg?

- Bestill på Kolumbus' nettsider (Bestillingsruter), app eller tlf. 57 92 52 00 så tidlig som mulig. Først til mølla-prinsippet.
- Vi henter deg til avtalt tid +/- 15 min, på avtalt adresse/holdeplass.
- 2 minibusser med plass til inntil 16 passasjerer.
- Du betaler med appen Kolumbus Billett, Kolumbuskort med gyldig kvittering eller kontant.
- Transportmiddelet er tilpasset deg.

Nettadresse til bestilling:

<https://www.kolumbus.no/reise/rutetabeller/buss/distriktstilbud/bestillingsruter/>

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Kommune- eksempler

Wenche Halsen

Spesialrådgiver

Senteret for et aldersvennlig Norge

Sjekkliste for håndverkere

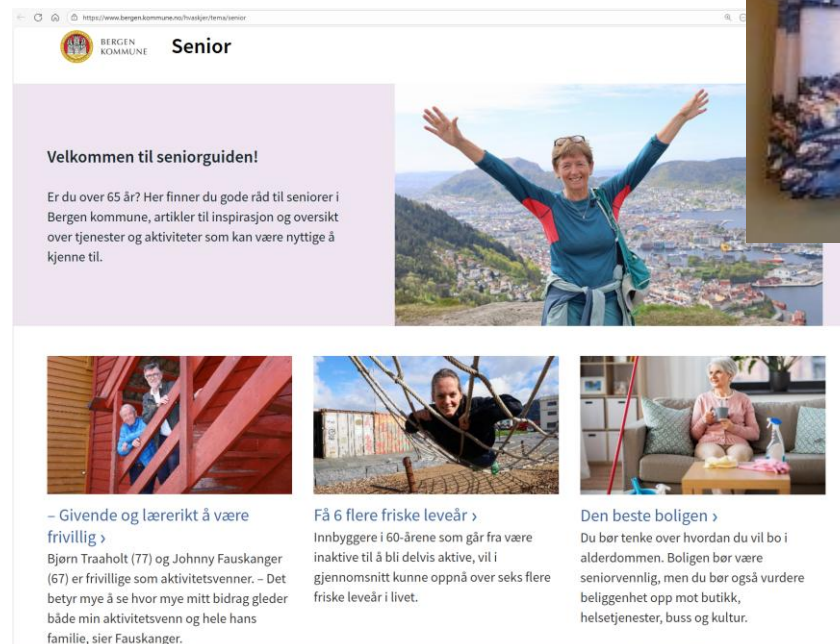
Lillesand

- Sjekkliste for oppussing
 - Adkomst
 - Ingangsparti
 - Ulike rom
 - Beliggenhet

Seniorkommunikasjon i Bergen kommune

- Nettside
- Brosjyre
- 2x i året til alle over 80

Torvet i Trondheim - et godt rom å møtes i

- Utendørs møteplass
- Universell design
- Adskilt gangsone fra møbleringssone
- Et fristed hvor alle føler seg velkomne og trygge.

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Trygghetsvandring

Tina Vislie

Skadeforebygger og kommunikasjonsansvarlig

Trygghetsvandring

- For et tryggere, triveligere og mer tilgjengelig nærmiljø

Av: Tina Hveem Vislie, skadeforebygger

**Skadeforebyggende
forum**

Hva er en trygghetsvandring?

1. Folk går sammen i et område
2. Ser på hva som påvirker trygghet og trivsel
3. Oppsummerer og foreslår tiltak

Målet er å skape et nærmiljø som oppleves trygt og tilgjengelig og å forebygge skader og ulykker.

Det handler om samspill og samhandling, og er samfunnsutvikling i praksis.

Hvorfor?

- Over 660 000 personer får medisinsk hjelp for skader hvert år – mange skjer i nærmiljøet
- Trygghetsvandringer styrker samhold, tillit og trivsel
- Folk bryr seg om nærmiljøet sitt

Hvem?

Hvem som helst!

- Kommunen
- Ildsjeler
- Ungdom
- Eldre

Metoden i fire trinn

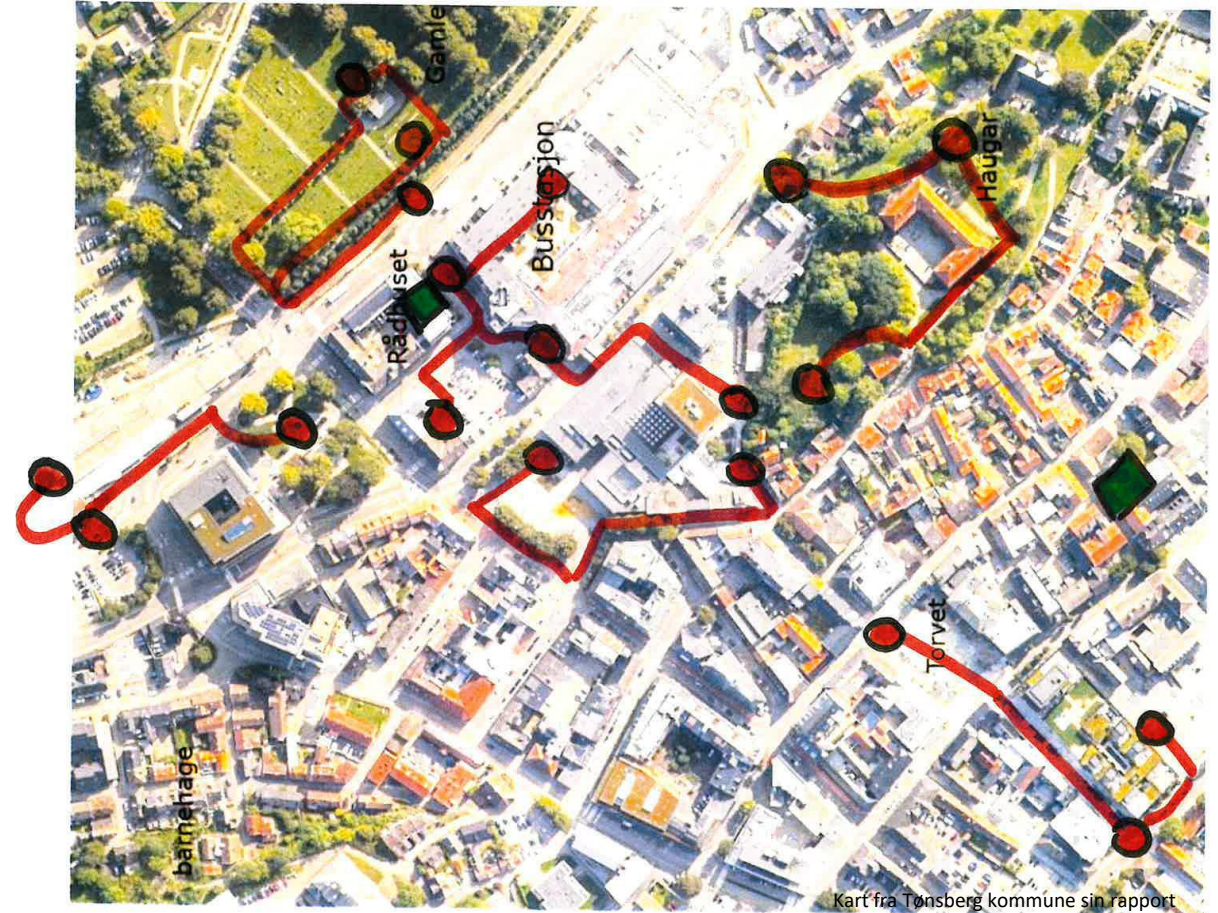
1. Planlegge
2. Vandre
3. Diskutere
4. Rapportere

Forventningsavklaring!

Tønsberg

- Del av *Handlingsplan for ren og trygg by*
- Forberedelser
- Inviterte bredt
- 25 deltakere – politi, rustjeneste, teknisk, frivillige, næringsliv
- «Enkle» funn: lite lys, få søppelkasser, busker som skjulesteder
- Omfattende tiltak: nye ungdomsarenaer, informasjonsarbeid om trygghet

Kart fra Tønsberg kommune sin rapport

Arve ledet an en trygghetsvandring i sentrum: – En metode vi skal bruke mer

Arve Howlid forteller at en trygghetsvandring gjør at man tar eierskap, viser interesse og får kunnskap om steder i området vandringen går.

– Vi har fulgt en oppskrift fra Skadeforebyggende forum for å lage vår trygghetsvandring. Erfaringen så langt er at dette må vi gjøre fast. Få en rytme på trygghetsvandringene. Da kan den være et verktøy som gir oss kompetanse, som vi kan bygge videre på, på tvers av de ulike enhetene. Det er en metode vi skal bruke mer, sier han.

TRYGGHETSVANDRING: Arve Howlid, SLT-koordinator i Ung i Tønsberg ledet an delegasjonen under vandringen. Foto: Guttorm Sondresen Ulshagen

Sandefjord

Indre havn - Sikkerhet ved vann og forebygging av drukning

- To vandringer – både dag og kveld
- Vanskelig å se redningsstiger i mørket
- Trenger flere redningsbøyer

Sandefjord sentrum – opplevd trygghet

- Kveldsvandring
- Ønsker mer belysning
- Flere søppelkasser
- Reparere hull og snublefeller
- Klippe hekker og busker

Foto: Sandefjord kommune

Mange muligheter

- Halden – flyttet søppeldunker
- Stovner – Gangveier fikk mer lys
- Færder – Velforeningen på badeplassen
- Bærum – Rundt Østerås seniorsenter
- Sande – 6. klassinger på kaia

Faksimile fra Øyene

ØYENE RUNDT

1 Gjengen: Tina Hveem, Søren Nissen, Hilde Granly, Johnny Johnsen, Christine Gilboe-Caspersen og Lisbeth Olsen. 2 Lisbeth Olsen diskuterer trygghet med Søren Nissen. 3 De ser seg rundt på Bekkevika. FOTO: INGRID CIAKUDIA

TRYGGHET I MILJØET

Øyene var med på en trygghetsvandring på Bekkevika i regi av Skadeforebyggende forum, Langvika Vel og Tjome kommune.

VI MØTER en gjeng som er klare til å teste et nytt verktøy som skal gjøre det lettere å gå på en trygghetsvandring. Lisbeth Olsen, Søren Nissen og Christine Gilboe-Caspersen fra kommunen er med og dette er første gang verktøyet blir tatt i bruk.

- Vi er her på bakgrunn av et prosjekt vi har i kommunen kalt «Prosjekt nærmiljø». Vi har hatt spørreundersøkelser blant innbyggerne om deres nærmiljø. Flere av svarene har vært anonyme, men de har skrevet hvilke steder de mener man bør ha en trygghetsvandring, forteller Olsen som er folkehelsekoordinator i kommunen. Vi går sammen med velforeningene om å gjøre nærmiljøet trygt.

TINA HVEEM er med for å få testet ut trygghetsvandring på mobil i Bekkevika. Hun er kampanjerådgiver i Skadeforebyggende forum og

jobber med Risikorydding. Hun forteller at verktøyet er en ny nettløsning som er optimalisert for nettbrett og smarttelefoner.

- Via nettsiden kan man invitere folk med på en trygghetsvandring, den som inviterer er vandringslederen. Man utforsker et område og markerer på kart når man finner noe man ser er farlig eller noe som kan forbedres. I tillegg kan man ta et bilde av det og legge til en beskrivelse av hva problemet er og tanker om eventuelle løsninger. Alle deltakerne har mulighet til å se alle funnene. Nettløsningen gjør det enklere å gjennomføre en trygghetsvandring, du slipper penn og papir, og alle funn samles i samme liste med en gang, sier Hveem.

ALLEREDE FØR vi går til selve strandsonen forklarer Hilde Granly og Johnny Johnsen hva de mener er eventuelle farer i gaten. De representerer Langvika vel og er godt kjent i området.

- Her er det dårlig belysning, biltrafikken er risikabel og dårlig skilting, diskuterer de.

Pratingen fortsetter når vi ankommer strandsonen. Spisse steiner og glatte fjell er noen av temaene. Her går det ut på å finne ut av hva slags ting som kan være aktu-

elle å se nærmere på.

- Da vi mottok en mail fra Skadeforebyggende forum om rydding i strandsonen hang vi oss på. Vi tok kontakt med velforeninger som kunne tenke seg å være med. Vandringer er en fin mulighet til å få sett på dette sammen, sier Olsen.

HVEEM FORTELLER at Skadeforebyggende forum også ønsker at trygghetsvandringen skal være et trosselsstiltak.

- Ja, som å ha områder der det er drikkevarn, benkplass, trygg, atkomst og så videre. Nettsiden vår

risikorydding.no bidrar med tips og oppfordrer til å rydde risikoi i sitt nærmiljø, sier hun. - Dere kan jo også bruke dette til noe mer enn bare å sjekke risikoplassene, men også som et medvirkningsverktøy for blant annet funksjonsbemmede og nye trafikanter, påpeker hun til Olsen.

Trygghetsvandrerne går rundt på Bekkevika, snakker litt sammen, finner ut av hva som kan forbedres, og det ser ut til å være en vellykket trygghetsstus på Bekkevika.

INGRID CIAKUDIA

SOMMERUTSTILLING

30. juni-23. juli

• Åpningsdag fredag 30. juni kl. 18-20
• Øvrige dager: 12-17

Gjennomfører: Marianne Mørk - Tone Bøll Christensen
- Gerd Færne - Berit Mørk - Inger Lise Knudsen - Karl Lund
- Ellingren - Monica - Ragna Sævi Knudsen

Tjome Ungdomsskole, vis a vis Extra

Felles erfaringer

- Forventningsavklaringer
- Forberedelser
- Faggrupper, ulike
- Følge planprosess

Hvordan komme i gang?

- Alle kan starte en vandring!
- Skafor har guider, maler og brosjyrer
- Kan sette deg i kontakt med andre
- Les mer på skafor.org/trygghetsvandring

«Forebygging er som husarbeid, du ser det først når det ikke er gjort»

Solveig Rostøl Bakken, tidligere helsesøster i Harstad kommune

Risikorydding - Trygghetsvandring

Et enkelt og effektivt verktøy for å gjøre nærmiljøet tryggere og forebygge skader og ulykker.

Takk for meg!

www.skafor.org

Kontakt: tina.vislie@skafor.org

Følg oss:

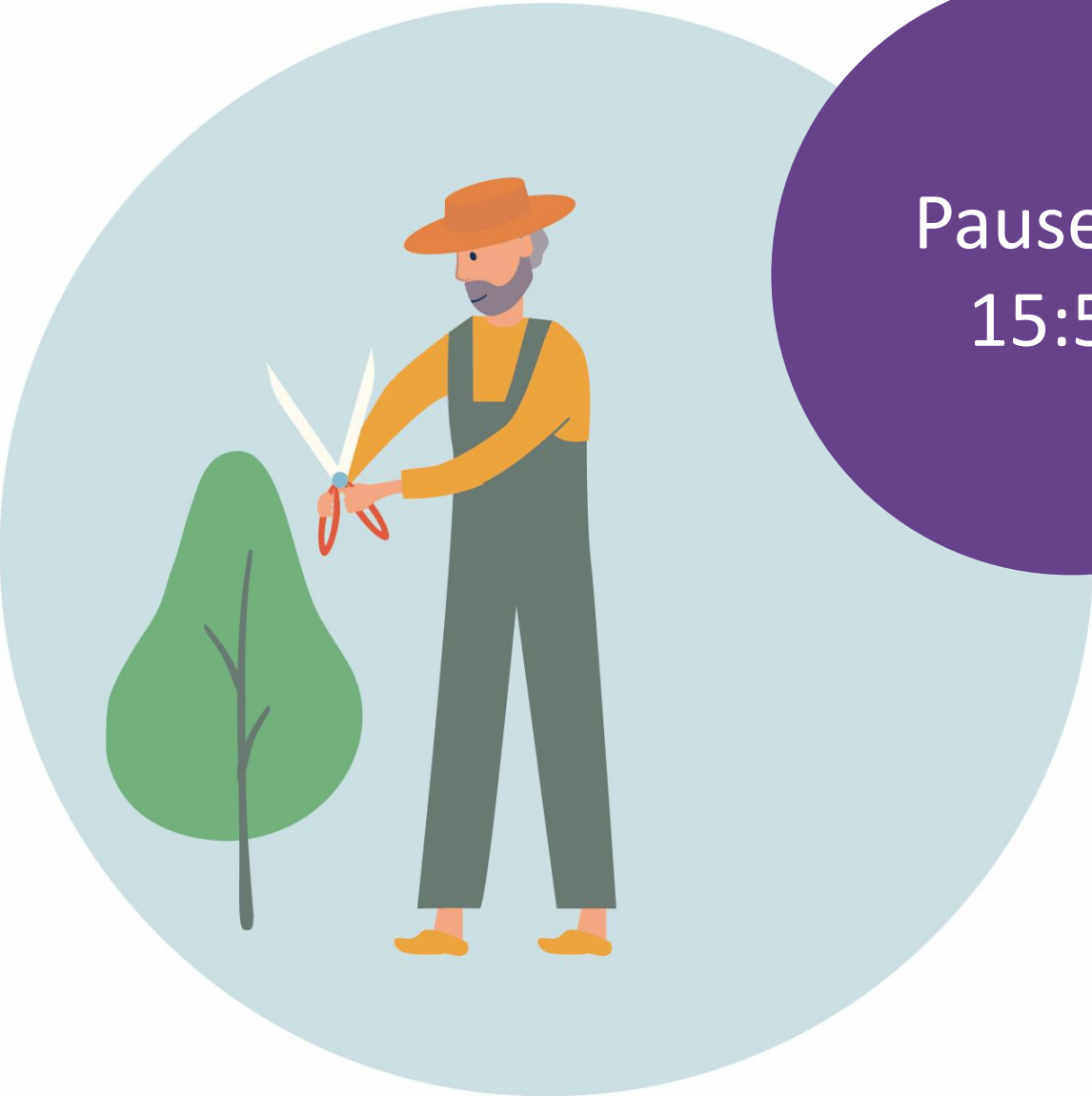
 linkedin.com/company/skadeforebyggende-forum

 facebook.com/skadeforebyggendeforum

 instagram.com/skadeforebygging/

**Skadeforebyggende
forum**

Pause til
15:55

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Aldersvennlig

Jan Davidsen

Forbundsleder Pensjonistforbundet

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

**Hvordan
planlegge for et
godt livhele livet?**

Wenche Halsen

Spesialrådgiver

Senteret for et aldersvennlig Norge

Planlegge - hva, hvorfor og hvordan

Wenche Halsen

Spesialrådgiver

Senteret for et aldersvennlig Norge

1. desember 2025

Planlegge litt-kampanjen skal

...utfordre befolkningen til i større grad å planlegge for egen alderdom!

Planleggelitt.no

Planlegge *litt*

Bolig

Interesser

Helse

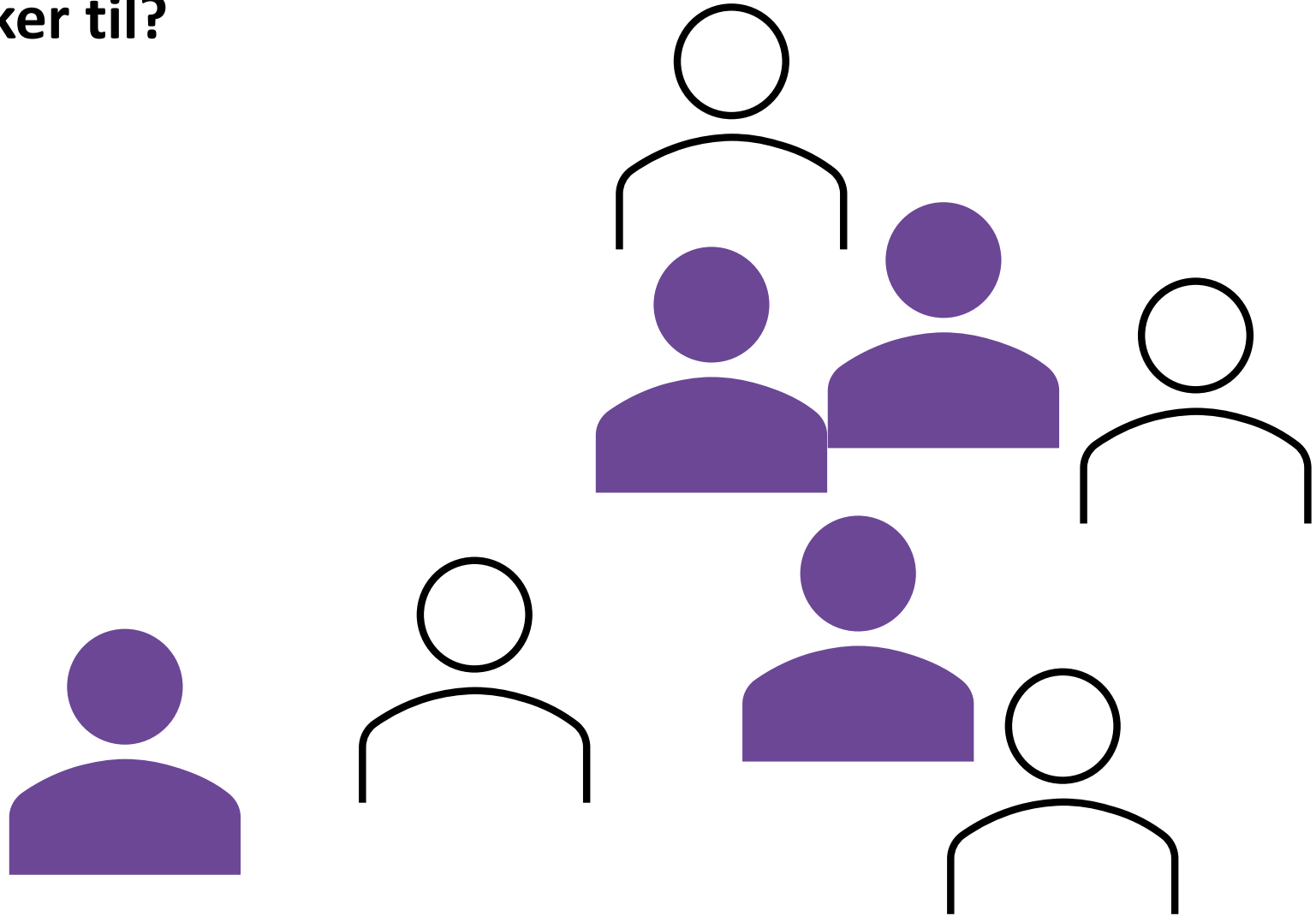
Logg inn

Noen av de
fineste
øyeblikkene i
livet er planlagt

Hvem er det vi snakker til?

Befolkningen 55 år +

Slik tror vi alderdommen blir

Selvstendige, friske og raske, og bo lengst mulig hjemme

Vi planlegger!

49 %

45 %

35 %

8 av 10 mellom 45-59 år har lagt planer eller gjort seg opp noen tanker om hvordan de skal få det slik de ønsker som pensjonist

Vi kan bli flinkere

8 av 10 svarer at den enkelte må ta større ansvar for egen helse, sosial liv og egen boligsituasjon for å sikre seg en god alderdom

Hva er viktig for deg i årene
som kommer for at du skal
ha et godt liv?

Planlegge *litt*

Hvor og hvordan vil jeg bo?

Hva vil jeg fylle tiden med?

Hvordan vil jeg føle meg?

Hvor og hvordan vil jeg bo?

De fleste vil bo hjemme så lenge som mulig. For noen kan det være riktig å gjøre tilpasninger der de bor i dag. For andre kan et helt nytt hjem være en bedre løsning. Husk at hjemmet ditt er mer enn fire vegger, det handler også om hvem og hva du har rundt deg.

- Bo der du bor
- Hva gjør et hjem til et hjem?
- Et nytt hjem

«Vi kjøpte huset av en eldre dame, og hun var så gammel at hun ikke gikk i trapper. I stedet hadde hun sengen stående i stua. Det var kanskje et lite hint til oss om at vi også skulle bli gamle en gang.»

Terje

«Det viktigste for oss da vi gikk i gang med dette, var at det skulle være et trygt sted å bli gammel»

Thor

Et godt liv hele livet
handler om hvor du hører til

Hva vil jeg fylle tiden med?

I årene som kommer får du mer fritid. Det er lurt å tenke litt over hva du ønsker å gjøre, hva du trives med og hva som betyr noe for deg – gjerne i god tid før pensjonsdagen plutselig er der.

- Lære hele livet
- Senior i arbeidslivet
- La deg engasjere

«Jeg ville ha muligheten til å fortsatt kunne utvikle meg og lære noe nytt, samtidig som det måtte være gøy og sosialt»

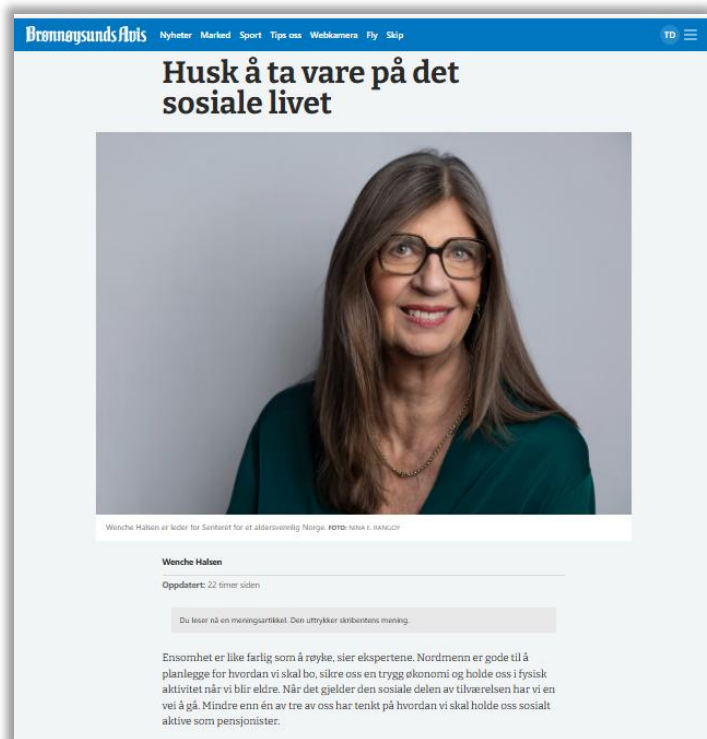
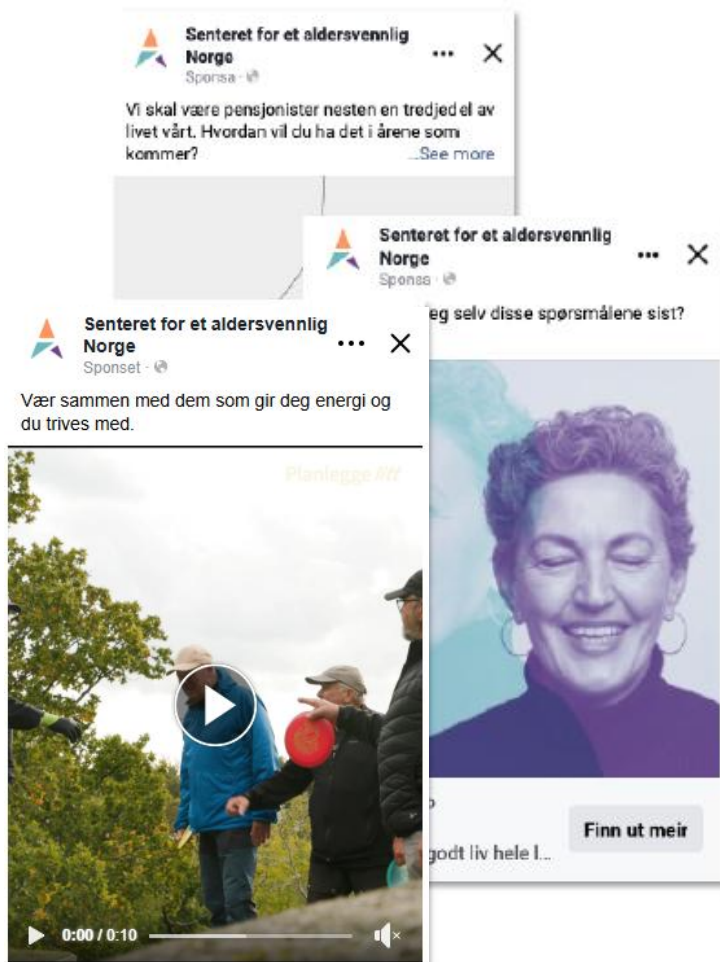
Birger

«Jeg pleier å legge opp et program for hver dag, der jeg passer på å komme meg ut blant folk. Bare kafeen på hjørnet er en fin plass for nettverksbygging. Før du vet ordet av det kan den daglige kontakten utvikle seg til noe mer »

Trude

Hvor snakker vi?

Faksimile Brønnøysund avis

Vedlikehold av gode relasjoner gjør at alt varer litt lenger. Du også.

Tiden uten barn eller med mer fritid kommer ofte overraskende på oss. Selv om vi alle vet at den dukker opp før eller siden. Hvem vil du bruke tiden din sammen med?

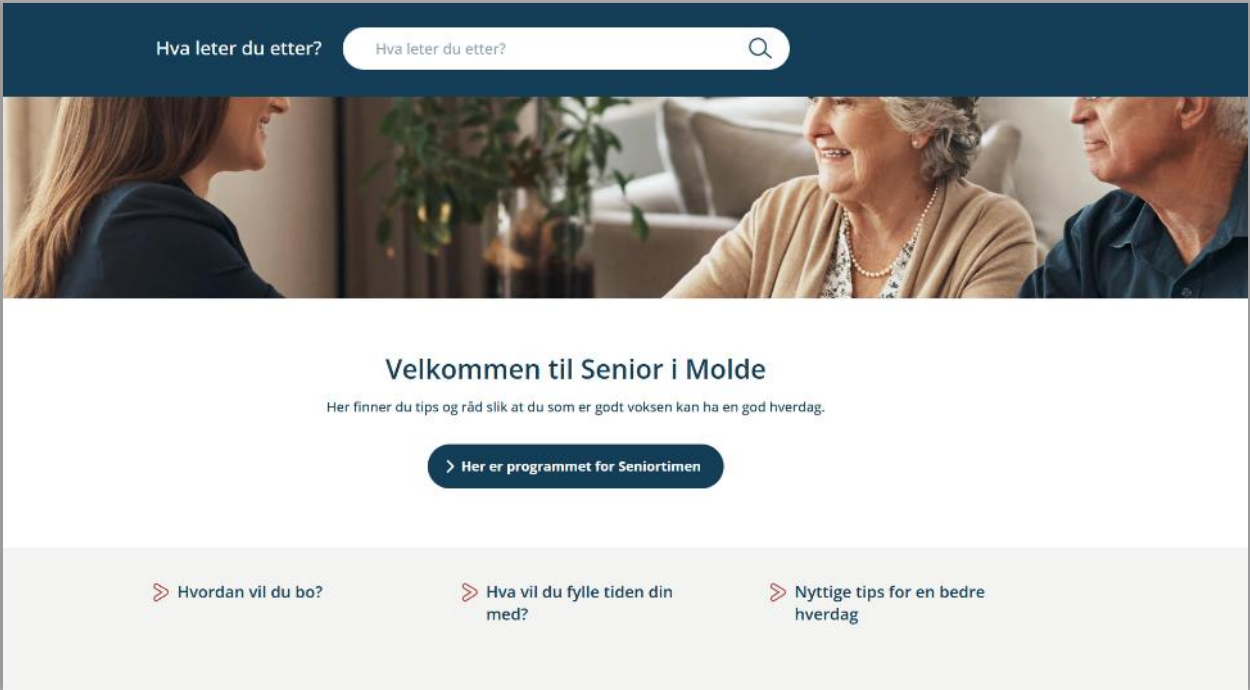
Faste avtaler med venner eller familie gjør hverdagen meningsfull. Du må bare planlegge litt.

Bli inspirert og få gode tips på planleggelitt.no

Planlegge litt

Oppfordrer innbyggerne til å planlegge

Skjerm bilde Molde kommune

Firda Tidend 21. januar

Kampanje – sosialt liv

- Venner og familie er viktig – men vi har ikke tenkt så mye på det eller planlagt
- Testet kampanjekonseptet på målgruppen
 - En fokusgruppe i alderen XX til XX
- Facebook, LinkedIn, Norsk Ukeblad, ViMenn, Dagbladet Magasinet, VG Helg, Hjemmet, NAF Motor
- Budskap særlig rettet mot menn

Vedlikehold av gode relasjoner gjør at alt varer litt lenger. Du også.

Tiden uten barn eller med mer fritid kommer ofte overraskende på oss. Selv om alle vet at den dukker opp før eller siden. Hvem vil du bruke tiden din sammen med?

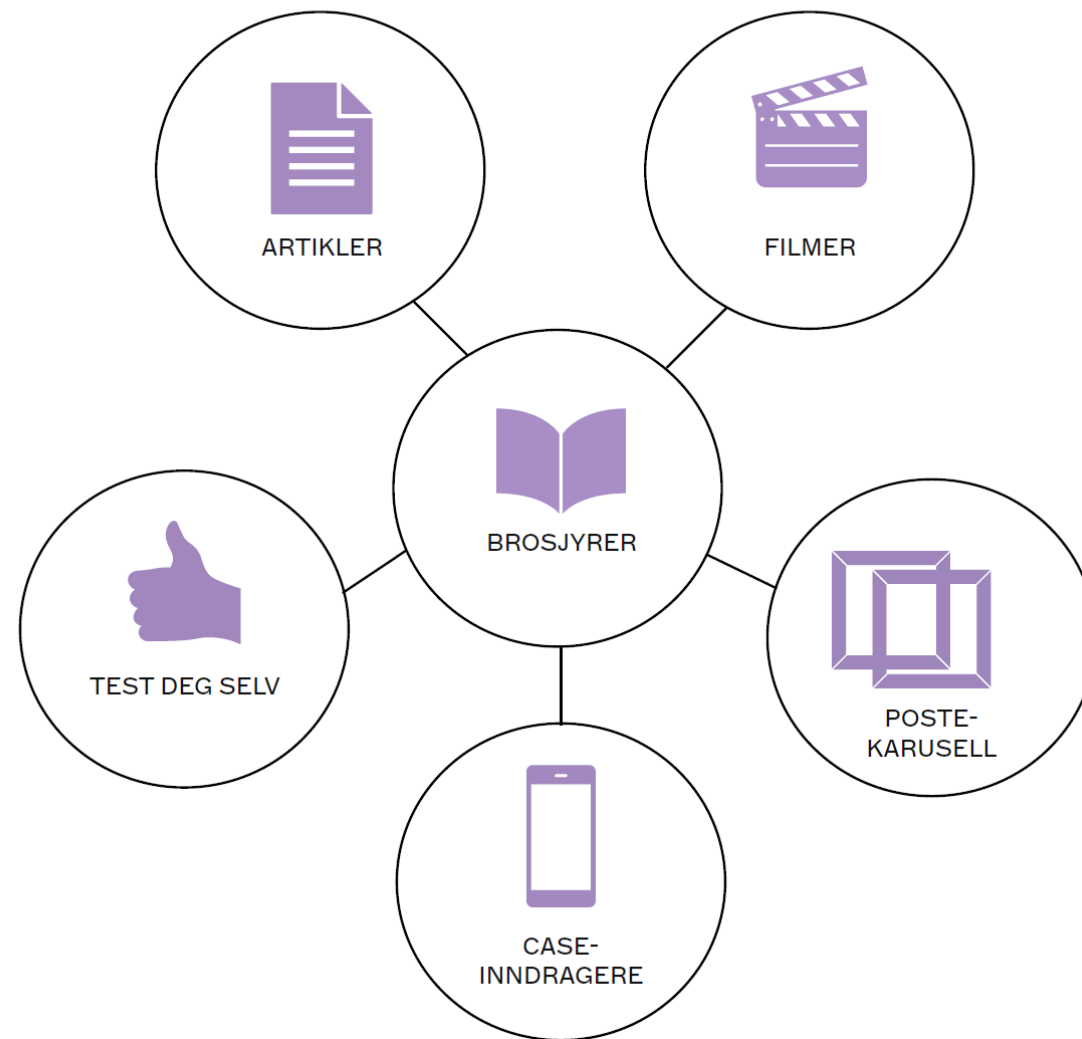
Faste avtaler med venner eller familie gjør hverdagen meningsfull. Du må bare planlegge litt.

Planlegge litt

Bli inspirert og få gode tips på planleggelitt.no

Last ned kampanjemateriell fra planleggelitt.no

Senteret for et
aldersvennlig
Norge

Les mer:

www.aldersvennlig.no

Følg oss:

Bli inspirert:

www.planleggelitt.no

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Aldersvennlig utvikling

Nasjonal konferanse for eldreråd:

Takk for i dag

**Middag
kl 18:00**

TAKK FOR I DAG

Senteret for et
aldersvennlig
Norge